

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5. Telefon št. 51-22, 51-23, 51-24. Inzeratni oddelek: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 — Telefon št. 51-23, 51-24. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42. Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Cor. Post. No 11-3118. IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in K. Italije in tuzemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Ishaja vsak dan čez ponedeljek. Naročila zama enačeno Lit 18.— in lacunativo vključno s Ponedeljskim letom Lit 36.50.

Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5. telefon št. 51-22, 51-23, 51-24.

Rokopisi se ne vračajo. CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad esclusa: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Živahno letalsko udejstvo — vanje v Tunisu

13 sovražnih letal sestreljenih — Bombardiranje pristanišč v Tripolisu in Alžiru

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 24. febr. naslednje 1005. vojno poročilo:

Na tuniškem bojišču krajevni spopadi med Izvidniškimi oddelki in oživljeno delovanjem obojestranskega letalstva. Sestreljenih je bilo 11 sovražnih letal; 7 so jih sestrelili nemški lovci v spopadih v zraku, 4 pa obalna obramba.

Naša letala so bombardirala pristanišč v Tripolisu in Alžiru ter povzročila v poslednjem velik požar.

Ameriška štirimotorna letala so odvrgla večeraj na Mesino mnogo bomb in povzročila 8 mrtvih in 32 ranjenih med prebivalstvom ter znatno škodo na civilnih poslopih. Naši lovci, ki so se takoj dvignili v zrak, so napadli bombnike in dva treščili v morje.

V pokrajini Catanzaro so obstreljevanja s strojnimi, ki so jih izvršila sovražna letala proti vlakom in železniškim postajam, ter nekaj bomb, odvrglih v bližini Curinge (San Pietro a Maida), ostala brez posledice.

Priprone:

Torpedna letala, ki so napadla in torpedirala sovražne parnike, kakor je bilo omenjeno v poročilu št. 1003, so vodili naslednji piloti: kapitan Mancini Urbano iz kraja San Giorgio in Bosco (Padova), poročnik Borrelli Ernesto iz Gragnana (Napoli), poročnik Pulzetti Alfredo iz Cezenativa (Forlì), maršal Franchini Vinzio

iz Badie Polesine (Rovigo), maršal Grifoni Orlando iz Fabriana (Ancona) in maršal Boi Bruno iz Aoste. Po smrti nekaterih težkih ranjencev in po odstranitvi ruševin so civilne žrtve pri poslednjih letalskih napadih narasle: v Milanu na 187 mrtvih in 505 ranjenih, v Cagliariu in raznih krajih pokrajine na 155 mrtvih in 204 ranjene, v Palermu na 226 mrtvih in 442 ranjenih, v Neaplju na 117 mrtvih in 264 ranjenih, v Gioi Tauru (Reggio Calabria) na 32 mrtvih in 50 ranjenih, v Cittanovi (Reggio Calabria) na 60 mrtvih in 100 ranjenih, v Anantei (Cosenza) na 21 mrtvih in 20 ranjenih in v Trapaniju na 14 ranjenih.

Pozdrav društva „Dante“ italijanskim borcem

Rim, 23. febr. a. V palači Firenze se je sestel direktorij društva „Dante“. Predsednik nacionalni svetnik Felice Felicioni se je spomnil slavnih padlih in je poslal tople pozdrav borcem na vseh frontah ter znova potrdil neomajno vero v zmago. Nato je podal poročilo o delovanju društva v preteklem letu in podčrtal da je kulturno in propagandno udejstvo društva znatno naraslo. Tečajev italijanskega jezika in kulture je bilo v tujini 414 z 18.000 obiskovalcev. Nato je poročal o prihodnji prošnji četrtega dne Italijanov v svetu, ki bo 16. maja in ki bo posvečen spomenu umrlega vojvode Aoste ter počastitvi vsj junakov v sedanji v. in.

Nov plen nemških podmornic

17 ladij s 104.000 tonami potopljenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 24. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje izredno poročilo:

Skupine nemških podmornic so na Atlantiku napadle močno zavarovan konvoj. V najtežjih borbah so potopile 17 ladij s

104.000 br. tonami in torpedirale tri nadaljnje parnike.

Potopljena angleška korveta

Rim, 23. febr. s. Angleška admiralteta je javila izgubo korvete »Samphire«

Sovjetski porazi v Doneški kotlini

Nad 1000 ujetnikov, mnogo plena — Hude sovjetske Uničenje sovjetskega motoriziranega gardnega zbora izgube tudi pri Orlu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 24. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Ob kubanskem mostišču so bili odbiti novi sovražni napadi, deloma pa razbiti na izhodnih postojankah.

Na fronti ob Miusu so sovjetske čete nadaljevale z združenimi in močnimi poskusi prodora, ne da bi dosegle uspeh.

Dalje proti zapadu je bil uničen v večdnevni ogroženosti bojih za fronto ob Miusu obkoljeni sovjetski 4. motorizirani gardni zbor. Med mrtvimi je tudi poveljajoči general zbora, generalni major Barastišin. Več nego 1000 ujetnikov je bilo zajetih, 44 oklopnih vozil in mnogo dostelj še ne prešetega orožja ter mnogo vozil in orodja pa zaplenjena.

Med Donecem in Dnjeptom so čete vojske in obrambnih oddelkov SS nadaljevale napadalne operacije proti sovjetski obkoljevalni koloni in so obkolile močne sovražne sile. Poskusi izpadov in razbrnjeni sovjetski napadi so se z velikimi izgubami ponesrečili.

Na področju zapadno od Harkova in Kurska so se ponesrečili številni sovražni napadi. Osamljen sovjetski oddelki je bil s štabom neke strelske divizije vred uničen.

Obrambna bitka južno in severno od Orla se nadaljuje. Sovjetski napadalni oddelki so pri trem utrupi najhujše izgube. Samo v odseku severno od Orla je med

brezuspешnimi napadi v zadnjih treh dneh obležalo pred našimi postojankami nad 10.000 mrtvecev, večeraj pa 47 uničenih vozil.

Južnovzhodno od Ilmenskega jezera je sovražnik prešel na široki fronti z močno podporo oklopnih sredstev in topništva k novim napadom. V teh bojih, ki še niso zaključeni, je bilo uničenih 37 oklopnih vozil, od tega 32 od ene same motorizirane pehotne divizije.

Tudi južno od Ladoškega jezera je sovražnik po močni topniški pripravi, podprt od nešteti bojnih letal, nadaljeval svoje napade. Tudi večeraj je bil zopet z najtežjimi krvavimi izgubami odbit.

Oddelki letalstva so v tesnem sodelovanju s četami kopne vojske posegli v napadalne in obrambne operacije. Sovjetska zbirališča vojske in kolone ter oskrbovalni promet v sovražnem zaledju so bili močno prizadeti. Naprave murnanske železnice in mnogo železniškega materiala ob Kandalaskem zalivu so bile razbite v strmoglavnih napadih. Nemški lovci so večeraj v neštetih letalskih bitkah ob samo šestih lastnih izgubah sestrelili skupno 99 sovjetskih letal. Protiletalsko topništvo letalskega orožja je sestrelilo nadaljnjih 19 letal.

S tuniškega bojišča so poročali večeraj samo o krajevnem bojnem delovanju. Nemški letalski oddelki so v strmoglavnih in nizkih poletih rapršili sovražne oskrbovalne kolone.

Položaj v glavnih odsekih vzhodne fronte

Berlin, 23. febr. Rusko vrhovno poveljništvo je imelo rama, obkoliti nemške čete na vzh. dnem robu doneškega področja z obširnimi manevrom v podobi klesš s severozapada in s področja na jugu Harkova. Čete, ki so jih Rusi uporabljal pri tem, ne samo niso dosegle svojih namenov in ciljev, marveč so bile v izve tmem času odrezane od svoje glavnine obkoljene in delno uničene. Kakor poroč. nemšk. vojno poročilo, se ponesrečen poskus vsaj nekoliko časa ni mogel ponoviti. Nove vremenske koliščine, ki so pred nekaj dnevi nastopile na južnem delu vzhodne fronte, onemogočajo obnovo akcij velikega obsega na prostoru, kjer je prišlo do s vravnega prazna. Vsekakor je res, da so Rusi v rovem razdobju borbe obrnili smer svoje ofenzive proti severu, ter so z znatnimi četami izvršili napade severno od Harkova, zapadno od Kurka, južnovzhodno od Orla in na področju Ladoškega jezera.

Zaradi sedanjih okoliščin in zaradi sedanje faze obrambne bitke je nastopil odmor, v katerem so v Berlinu podal začasen obračun druge zmske bitke. »D. a. D.« beležja mnenja in vtise vojaških krogov in pripomnili, da je boj med ruskimi četami in vojskami Osi trajal na mnogih krajih samo v zadnjih mesecih. Le srednji del fronte med Rževom, Orlom in Moskvo je bil popolnoma miren in tam skoro ni bilo ukakršnih bojev. Na vseh drugih točkah pa je bila bojna delavnost znatna, pri čemer so se neprestano menjala žarišča spopada. Danes bi bil položaj približno naslednji:

Severni odsek obsega približno fronto obkoljenega Petrograda, fronto ob Nevli do Ladoškega jezera in pčročje Volhova juž. novzhodno od Ilmenskega jezera. Od 13. januarja dalje si Rusi prizadevajo prodreti nemške čete z namenom, da bi oprostili Petrograd ter se polastile železniškega in cestnega omrežja na tem področju. Zato so svojo fronto pomaknili na črto Petrograd—Ilmensko jezero. Glede na dosežene cilje je treba smatrati to akcijo za ponesrečeno. Rusom je uspelo zasesti samo ozepek pas na severnem bregu Ladoškega jezera, toda ta zasedba je zelo skromna, kajti zasedeno področje je brez uporabnih cest za ckrbo Petrograda.

Srednji odsek sega od Ilmenskega jezera proti jugovzhodu preko Velikih Luk kd so najbolj zapadna točka fronte do Rževa. Tukaj so se posamezni ruski napadi razbili ob nemških obrambnih postojankah. Sovražnik je dosegel le krajevne uspehe manjšee važnosti, plačal pa jih je s hudimi izgubami.

Evropa v obrambi pred boljševizmom

Nova odkritja o sovjetskih in anglosaških načrtih za delitev Evrope

Rim, 23. febr. s. Po izjavah »Economista« o sovjetskem načrtu za uničenje Finske in po nedavnih uradnih zahtevah »Pravde« glede Besarabije, Estonske, Letonske in Litve opozarja »Observer« tudi na namero rdeče vojske, da se odstranijo z evropskega zemljevida Bolgarija, Madžarska in Hrvaška. Tako odkrivajo Moskva in njeni kapitalistični zavezniki v dolgih presledkih famozni načrt Molotova, zaradi katerega se je začela vojna Osi proti izdajalskemu boljševizmu. V Moskvi, Londonu in Washingtonu so svojas naglo zanikali ta načrt, danes pa ga po usodnosti stvari sami priznavajo. Omenjene se niso bile Dardanele zaradi strahu pred reakcijo v Turčiji, toda tudi Dardanele bodo prišle na vrsto, kajti so v seznamu Molotova.

V južnem odseku je b'l pritisk ruskih čet največji in ta dsek obsega črto od Orla do Kavkaza. Zračni sovražnega pritiska se je obrambna fronta pomaknila proti zapadu in poteka danes od Orla preko pčročja pri Kursku do čbale Azovskega morja; pri tem gre zapadno od Harkova in seka doneško področje. Njen najjužnejši v-gelni kamen, ki ni zvezan z glavno fronto, je mostišče na Kubaru, ki obsega važne postojanke pred Kavkazom ter ne brani samo Kerča in Krima pred napadi z vzhoda, marveč predstavlja tudi dragoceno oporišče za bod-če ofenzivne operacije. V južnem odseku so sovjetske čete s hudimi izgubami ljudi in vojnih potrebščin dosegle precejšnje osvojitve ozemlja. V nekaterih krajih se, kakor znano, celo prekosile izhodne postojanke zadnjega velikega nemškega napada. Kljub temu pa niso mogle doseči strateških ciljev, ki so si jih zastavile, namreč prodora obrambne fronte v doneški k.tini. Nemško vrhovno poveljništvo je žrtvovalo nekaj ozemlja, da je prštedilo čete, potrebne za vzdrževanje sedanje fronte.

Treba je pripomniti, da je sedaj konec vremenskih prilik, ki so bile ugodne za sovjetsko vojsko. Bliza se ura, ko bodo pogoji za spopad zopet na obeh straneh enak, in takrat se bo pokazala premoč čet in poveljništva Osi. (Il Piccolo.)

99 ruskih letal sestreljenih

Berlin, 24. febr. s. Doznava se iz oblasti tega vira, da so večeraj izgubili boljševiki v raznih odsekih vzhodnega bojišča skupaj 99 letal. Samo dve nemški letali sta bili pri tem izgubljeni. Med silovitimi boji v zraku sta dve skupini lovske jate Meelder sestrelili v srednjem odseku 45 letal, medtem ko je skupina pod poveljstvom kapitana Philippa zbila 34 sovražnih letal na operacijskem področju med Ilmenskim in Ladoškim jezerom. Kapitan Philipp je tako dosegel 180. zmago v zraku.

Izredna požrtvovalnost nemškega naroda

Berlin, 23. febr. s. Pri pobiranju prostovoljnih prispevkov dne 6. in 7. februarja je bilo nabranih 50 milijonov mark. Lani je bilo nabranih 25 milijonov mark. Letošnji donos zbirke je torej za 100 odstotkov večji.

do srca srednje Evrope. Churchill in Roosevelt sta vrgla na Stalino mizo Evropo kakor plen, s katerim lahko naredi, kar hoče.

To se ne bo zgodilo, ker bo Evropa preprečila s svojimi rasnimi in narodnimi energijami, pomnoženimi za grozoto pred nevarnostjo, ki preti kontinentu. Brutalni zalet boljševizma se bo razbil ob trdni volji Evrope do življenja, ki je v svoji tisoletni zgodovini premagala podobne nevarnosti in jih vedno obvladala s silo svoje energije. Prav tako se bo zgodilo to pot. Ko bo nevarnost odstranjena, bodo države, ki jih navajajo »Pravda«, »Economist« in »Observer«, torej Finska, baltiške dežele, Madžarska, Rumunija, Bolgarska in Hrvaška ter vsi ostali narodi Evrope zahtevali, naj pridejo avtorji podlega barantanja pred sodišče Evrope in se obsojijo kot navadni zločinci, kar tudi dejansko so. Spričo nemoči, s katero si v Moskvi, Londonu in Washingtonu odvzemajo atlantsko krinko, združujejo evropski narodi svoje sile in branijo svojo sveto pravico do življenja ter splošno dediščino evropske civilizacije, ki jo predstavljajo.

Pajavi in dokazi boljševiškega imperializma

Berlin, 23. febr. s. Diplomatsko politična korespondenca piše zopet o pritisku Moskve na namišljene vlade v Londonu in zlasti na lažno jugoslovansko vlado v svrhu razširjanja boljševizma na ozemlju teh vlad. Korespondenca poudarja, da se je smatrala Sovjetska zveza za upravičeno uradno objaviti svoje zahteve glede uvedbe boljševiške vlade tudi na Balkanu. To znači, da Moskva zanika pravico do samobrambe vsakomur, ki se skuša zoperstaviti njenim ekspanzijskim načrtom, kar jasno kaže, kako misli Stalin spoštovati obaveze v okviru famozne atlantske listine. Zgled zahteve po baltiških državah jasno kaže načrte Moskve in njene zadnje smotre. Ni se torej čuditi, zaključuje Diplomatsko politična korespondenca, da je moral »Daily Herald« pred dnevi priznati, da je novi korak Moskve v tem smislu povzročil med zavezniki najtežji položaj od pričetka te vojne.

Berlin, 23. febr. s. Večerni listi zrcalijo komentarje tukajšnjih političnih krogov o dnevnem povelju Stalina rdeči vojski ob 25-letnici njene ustanovitve in poudarjajo, da je to dnevno povelje krut klic k stvarnosti, namenjeni Anglezem in Američanom v zvezi z neodolljivo nujnostjo otvoritve famozne druge fronte. V Angliji in Ameriki so morda upali, pričominja »Nachtausgabe«, da bo mogoče s svečanimi proslavami, ki so prav tako prazne ob obletnici ustanovitve rdeče vojske, odriniti kočljivo vprašanje druge fronte, Stalin pa je jasno namignil, da bi bil najboljši način dokaza vojske vzajemnosti z Zvezo sovjetskih republik za Anglijo ali za Ameriko, če bi sprejeli s stvarnimi vzpodbudami del bremena, ki teži rdečo vojsko, ki prenaša kakor je dejal Stalin, sama težo vojne. Glede Stalinove trditve, da so naloge rdeče vojske izključno obramba mej Rusije, pripominjajo, da je ruski trinog v protislovju s lastnim proglasom. Izjava, da milijoni ljudi v Beli Rusiji, Litvi, Letonski in Estonski, v Moldaviji in finski Kareliji z veselijem pričakujejo sovjetskih armad, kaže v vsej luči ekspanzijske cilje, ki jih hoče Stalin doseči s pomočjo svojih oboroženih sil. Te trditve, pripominja »Berliner Lokalanzeiger« se nestrma laž, z njimi pa je Stalin znova potrdil, čeprav v zelo temni obliki svoje prave namere, osvojiti in nato boljševizirati ali bolje uničiti vso Evropo.

Druga fronta — v besedah

Lizbona, 23. febr. s. Bivši minister za letalsko proizvodnjo Beaverbrook je vnovič predlagal otvoritve druge fronte v Evropi. Rekel je, da Os lahko zopet napade v prihodnjem juniju in da morajo zavezniki udariti, preden Os lahko zbere svoje sile. Beaverbrook je ožigosal lahki optimizem, ki je nastal v zvezi z drugo rusko ofenzivo. Ta ofenziva, je rekel, je prekosila vse naše upanje, toda nimamo pravice čezmerno računati nanjo. Pred nami je še mnogo nevarnosti.

Lizbona, 23. febr. s. V spodnji zbornici je lord Beaverbrook razvnel Angleža, naj vzpostavijo z največjo naglico »drugo fronto«, da ne bo prekasno in da Os ne bo utegnla zbrati svojih sil. Proti tej naglici lord Beaverbrooka je vstal letalski maršal Tringham, ki je obžaloval one, ki izkoriščajo ljudska čustva in povzročajo vladi neprilike v tako kočljivem in važnem trenutku. Nato je govoril lord kancelar Simon, ki je dejal, da so take izjave neprimerne in nevarne. Po mnenju lorda Simona obstoji druga fronta že od prvega dne vojne in jo predstavlja angleška mornarica. Je še tretja fronta, je poudaril lord Simon, v Afriki, ter še četrta fronta angloameriškega letalstva, ki veče polovico letalskih sil Osi. Ob zaključku svojega govora ni prikrival nezadovoljstva vlade zaradi vmešavanja tretjih v velika vprašanja vojne. Spodnja zbornica, vsa preplena od raznih front, ki jih je naštel lord Simon, ni ničesar razumela in bi si samo želela poznati manjše glavne interesance, namreč Stalina, toda ruski veleposlanik ni bil na seji navzoč. Na mestu, ki je bilo rezervirano za sovjetskega veleposlanika, je bil samo eden izmed njegovih preprostih uradnikov, ki med debato ni trenil očmi.

Volitve v turški parlament

Ankara, 24. febr. s. Splošne volitve v novo narodno skupščino so določene za 28. t. m. Glede na povečanje prebivalstva bo sorazmerno povečano tudi število poslancev.

Močan potres v daljavi

Berlin, 23. febr. s. Seismografska opazovalnica v Jeni je zabeležila precej močan potresni sunek v oddaljenosti okrog 8.900 km.

Ameriška proizvodnja pod židovskim vplivom

Bernard Baruch vodja vse ameriške vojne proizvodnje

Rim, 23. febr. s. Glede na vest iz Buenos Airesa, da namerava Roosevelt na nasvet Židov Hopkinsa in Samuela Rosemana postaviti Zida Bernarda Barucha za sfera vse vojne proizvodnje v Ameriki, je Giovanni Preziosi podal v reviji »La vita italiana« izrpen profil Bernarda Barucha, ki je resnični predsednik Zedinjenih držav, kakor pravi pisc. Potem, ko je omenil da Baruch vsako jutro zajtrkuje z Rooseveltom in da je imel diktatorsko oblast med prejšnjo svetovno vojno dodaja, da se v aktih ameriškega židovskega kongresa, ki je bil 24. junija 1943, lahko na strani 13.080 bere naslednja izjava samega Barucha židovski skupščini:

»Gotovo je, da sem imel večji vpliv na potek vojne kakor kdor koli drug; nadzoroval sem vse ameriško bogastvo.«

Preziosi še nadalje, da je že oktobra leta 1930 revija »La vita italiana« objavila seznam ljudi, ki naj bi vladali Ameriko po letu 1940. V tem seznamu je bil Baruch imenovan kot poluradni predsednik Zedinjenih držav Pisec tudi omenja, kar je o Baruchu pisal avtomobilski kralj Ford: Vsa gospodarska moč se je osredotočila v rokah enega samega moža in sicer Barucha. Samo z eno besedo se lahko izrazi obsežnost oblasti, ki mu je bila podeljena: diktatura. 30.000 milijonov dolarjev je Ameriko štala udeležba v svetovni vojni in o tej bajni vsoti je izključno odločala samo volja Bernarda Barucha. Na tej točki, piše nadalje Ford nastaja vprašanje: Kako je mogoče, da si je prav Zid Baruch prisvojil tako oblast? Kdo mu jo je podelil? Čigavo in kakšno orodje je bil? Niti njegova preteklost niti o njem znana dejstva ne morejo obrazložiti in opravičiti te njegove oblasti. Nerazložljivo je, da je Zid edini lahko pritegnil nase svojo vojno oblast v Ameriki s tem, da je zaslužil vso vlado svojih volji.

Rooseveltovo svarilo ameriški javnosti

Rim, 23. febr. s. Ob obletnici rojstva Georgea Washingtona je govoril predsednik Roosevelt o borbah in žrtvah za neodvisnost države. Obilno je navajal borbene izreke ter omenjal, da je Washington in ljudi njegovega časa navdihovala resnica iz sv. pisma, ki nai bi tudi danes bila za Američane luč, katera naj bi jih vodila iz teme, ki je legla na narode. Predočil je, da so Washingtonovi ameriški sodobniki bili v mnogih prilikah poraženi: Predsednik je priznal, da tudi zdaj Američani doživljajo poraze in nesreče. Ugotovil je nato, da so uspehi na ruski fronti mnoge Američane nageln k mišljenju, da je zmaga zelo blizu. Nekateri verujejo v čudeže. Svojo pridigo je Roosevelt zaključil s svarilom na svoje rojake, naj mislijo, da ni mogoče, da bi se veliko židovje porušilo ob trušcu trompet in človeškem tuljenju.

Berlin, 23. febr. s. Zadnje Rooseveltove izjave o politično-vojaškem položaju in njegova izpodbuda ameriškega naroda, da naj bo bolj vzajemni in narodno strnjeni, tolmačijo v tukajšnjih političnih krogih kot namig na določene opozicijske struje, ki se zlasti danes upirajo ameriškega prezidentu. Politični sodelavec nemške poročevalske agencije pripominja, da so v Berlinu zbudili posebno zanimanje namigi predsednika Roosevelta glede vojskega položaja, katerega ni treba po izjavi njega samega presojati s prekomernim optimizmom.

Lizbona, 23. febr. s. Ameriški mornariški minister Knox je govoril na nekem sestanku častnikarjev in izjavil med drugim: Nevarnost podmornic še vedno obstoja in je zelo resna, čeprav je v zadnjem času manj potopitev zaradi slabega vremena na Atlantiku, ki je zaustavilo ves pomorski promet.

Pojemajoče brazilsko navdušenje za vojno

Berlin, 23. febr. s. V tukajšnjih političnih krogih so napravile nekaj vtisa izjave severno-

ameriškega admirala Ingrama, poveljnika mornarice na južnem Atlantiku, o nevarnosti nemških podmornic in letal za Brazilijo. Kljub nemnemu besedičenju, ki ga vsebujejo izjave, je očito, da je hotel z njimi še nadalje zastrašiti Brazilijo, da bi od nje dobili še več za vojno. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da je razumljivo, če se morajo severni Američani posluževati kakor že v preteklosti takih sredstev za nabiranje novih sil za borbo. Brazilija, ki je od vojnih prizorišč oddaljena tisoč milj, spoznava, da so prednosti zanjo v zvezi s to vojno vsak dan manjše v primeri s škodo, ki jo mora utrpeti. Potopljenih je bilo že 120.000 ton brazilskega trgovskega brodovja. Amerika je izjavila, da ne more poslati Braziliji novih ladij razen onih, ki so potrebne za vojaške prevoze. Izjave admirala Ingrama kažejo kako se je ohladilo nenadoma navdušenje v Braziliji za vojno, pri kateri nikakor ni interesirana, kažejo pa tudi imperialistične namere Amerike, ki hoče vedno bolj razširiti svoj akcijski radij tako na gospodarskem kakor na političnem področju.

Nov predsednik republike Urugvaj

Buenos Aires, 23. febr. s. Izvoljeni predsednik urugvajske republike Juan José Amezaga, ki bo prevzel svoje posele 1. marca, je ponudil listino zunanjega ministrstva bivšemu predsedniku Serrati. Ta je ponudbo sprejel.

Milijon lir za monografijo Narodnega zavoda za izmenjavo s tujino

Rim, 23. febr. s. Na zborovanju upravnega sveta Narodnega zavoda za izmenjavo s tujino, ki je bilo 17. t. m. ob 25-letnici ustanovitve zavoda, je bilo sklenjeno razpisati natečaj za monografijo o udejstvanju zavoda. Monografijo je treba predložiti v enem letu po končani vojni. Upravni svet je sklenil nakazati milijon lir ustanovi Bruna Mussolinija, ki podeljuje podpore in stipendije otrokom namučencev zavoda, ter 500.000 lir kot izreden prispevek za pokojninski fond osebja v zavodu.

Hrvatska trgovinska pogajanja s Švico

Zagreb, 22. febr. s. V Bernu je odpotovala hrvaška gospodarska delegacija, ki bo zaključila pogajanja za trgovinsko pogodbo med Švico in Hrvaško. Delegacijo vodi dr. Kabas, generalni direktor industrije in trgovine.

Borba Arabcev proti židovstvu

Ankara, 22. febr. s. Nacionalistični radio »Arabski narod« je v neki svoji nedavni oddaji zatrdil, da je židovski strup proniknil v vse narode. Ni najmanjšega dvoma, da obvladajo Zidje bogastva sveta, katerega se poslužujejo, da bi uničili svet in vse vere. Zid je despot materije in pokvarjen v duhu. Ubil je preroke in skuša sedaj ubiti sleherni misel. Zidje trdijo, da jim pripada oblast nad svetom po zakonu talmuda. Zidje so nevarnost, ki preti vsemu svetu in zlasti Arabcem, ki se morajo boriti proti Zidom bolj kakor kateri koli drug narod. Zavezniki in njihove vojske ne bodo te borbe preprečili, kajti Arabci hočejo v miru živeti, pa tudi žrtvovati se in umreti, da se rešijo pred nizknotnostjo.

Odpor proti Anglosaškim v Siriji in Libanonu

Ankara, 23. febr. s. V Siriji in Libanonu se je nedavno ojačala tako zvana čistka med državnimi uradniki. Ne gre samo za čiščenje, temveč za odsilvanje vseh uradnikov, ki se nečejo podrediti volji anglodegolističnih oblast, ki obdolžujejo državno uradništvo, da čimdalje bolj zapada v pasivne reforme.

Ob orsem zborovanju Pokrajnjskega korporacijskega sveta:

Važne in precizne izjave Eks. V. sokega komisarija

Ljubljana, 24. februarja.

Včerajšnji dan je bil v razvoju našega domačega gospodarstva in gospodarskih prizadevanj nad vse pomemben. Novostanovljeni Pokrajnjski korporacijski svet se je sestel k prvi plenarni seji pod predsedstvom Visokega komisarija Ekske. Emilija Graziolija, ki je ob tej priliki spregovoril nekaj načelnih, stvarnih besed, katerim je dodal še nekaj splošnih pripomb političnega značaja. Govor smo že objavili v celoti, vendar smatramo za potrebno, da še posebej opozorimo na nekaj pomembnejših izjav visokega funkcionarja, ki so v zvezi z našim splošnim položajem.

Z največjo jasnostjo je Ekske. Grazioli prikazal visokemu zboru pomen in smisel prizadevanj uvajanja korporacijskega sistema v življenje naše pokrajine. Njegova ugotovitve, da se pri tej potrebi preveč — zaradi vzkladitve vsega našega gospodarskega življenja z gospodarskim življenjem v ostali Kraljevini — namencma ni postopalo s pretirano naglico, odgovarja dejstvu, ki je naletelo na popolno razumevanje naših domačih krogov, saj je bilo samo po tej poti mogoče opraviti delo, ki ga je Visoki komisar poveljal.

V pregledu splošnega gospodarskega položaja je visoki funkcionar podal nekaj splošnih smernic za delo v bližnji bodočnosti. Presenetila je vsakogar ne le jasnost navdila, temveč predvsem skrb za zboljšanje položaja, ki izvira iz temeljitega poznavanja vseh reših domačih gospodarskih vprašanj. Visoki komisar ni s tem samo znova potrdil le svoja osebnostna plemenita prizadevanja na tem področju, temveč tudi prizadevanja Vlade in Režima, ki ju pri nas predstavlja in tako uspešno zastopa v splošni blagor ljudstva. Za ta prizadevanja bodo njemu, Vladi in Režimu hvaležni vsi sloji našega prebivalstva, zlasti pa revnejši, za katerih položaj in težnje kaže Visoki komisar še prav posebno zanimanje in razumevanje, kakor je na več mestih sam poudaril v svojem klemen in jedrnatem govoru. Hvaležni mu bodo zlasti za napoved neizprosne boja proti takim zvanim »črni borzi«. Vsi delovni sloji si lahko mnogo obetajo tudi od napovedanega programa novih javnih del v tekočem letu, za katera je določena visoka znesek 100 milijonov lir, dočim je bilo lansko leto — navzlic neugodnim splošnim razmeram — potrošnih v ta namén skoraj 37 milijonov lir. Tudi te številke nam dokazujejo, da ne gre le za teoretično nakazovanje raznih potreb, temveč za stvarno in praktično izvajanje velikega programa javnih del v naši pokrajini.

Ako uprštejemo vse te stvarne navedbe v govoru Ekske Graziolija ki nam odkrivajo vso skrb vrhovne uprave v naši pokrajini, Vlade in Režima za gospodarski napredek našega prebivalstva, se nam zde ne le povsem razumljive, temveč tudi nujno potrebne, modre in nad vse umestne zaključne pripombe visokega funkcionarja, ki apelirajo na uvrednost vsega našega ljudstva, od katerega oblasti ne zahtevajo ničesar drugega kakor spoštovanje zakonov in lojalnost. Visoki komisar je dejal dobesedno: »Za ono, kar je napravila in podarila Fašistična Italija, ima pravico zahtevati vsaj spoštovanje svojih zakonov in lojalnost s strani slovenskega prebivalstva.« Zato se nam ne zdi le naravno in v skladu s tem plemenitim stališčem, temveč tudi povsem človeško, kar je kot svojo politično smernico nakazal Visoki komisar: »Dobrohotno napram onim, ki to zaslužijo zaradi svoje lojalnosti, neizprosna borba proti korupciji in proti sovražnikom Italije, oblast, ki stoji na moči in pravici, tesno združeni z rimskim pojmovanjem človeškega dostojanstva napram potrebnim in napram vsem onim, ki to zaslužijo.«

Samo zaslepljeni ljudje ali ljudje, ki jim ni do mirnega življenja v naši pokrajini, da ni ne govorimo o onih, ki so se izkazali s svojimi nekulturnimi in barbarskimi dejanji pravi sovražniki slovenskega naroda, lahko prezro te visoke in plemenite besede, ki jih mi razumemo tudi kot resno svarilo. Zato pa s tem večjim zadoščenjem sprejemamo na znanje izjave Ekske Graziolija: »Komunistične tvorbe v tej pokrajini, bodisi domače ali tuje, bodo še enkrat prejele svoje zasluženje plačilo in bodo uničene. Za to nam popolnoma jamčijo slavni oddelki n-ših Oboroženih sil in še prav posebno Ekske. general Gamba, zelo čbno znan komunistom, katere je vedno razpršil in uničil. ... Vsako dejanje proti naši oblasti in našemu ugledu bo takoj in neizprosno zatrto.«

Prav nič ne dvomimo da bo zdravi del našega naroda to točno svarilo razumel tako, kakor ga je treba razumeti, ako hočemo, da v naši pokrajini zavladata red in mir, saj je to predvsem v našem interesu.

V naslednjem objavljamo poročilo predsednika Pokrajnjskega korporacijskega sveta po prefekta cmm. dr. Biste o poslovanju sveta od njegove ustanovitve do konca l. 1942-XX. Poročilo je bilo podano na prvi plenarni seji PKS v navzočnosti Visokega komisarija Ekske. Emilija Graziolija 23. februarja t. l.

Z reorganizacijo združenj delodajalcev in delojemalcev v sindikalne korporacije, ki je bila izvršena v prvi polovici preteklega leta, je bila stvorjena podlaga za ustanovitev Pokrajnjskega sveta korporacij, katero je napovedal Visoki komisar v svojem nagovoru ob obelnicni ustanovitvi Ljubljanske pokrajine dne 3. maja 1942-XX.

Na razliko napram bivši Trgovnisko-industrijski zbornici, ki je združevala v svojem okvirju le del delodajalcev, je Pokrajnjski svet korporacij kot sinteza vseh vrstnih slojev gospodarstva organ, ki ima vse potrebne predpogoje, da more z uspehom pospeševati gospodarstvo v pokrajini in zastopati enotno in povsem koristi vseh gospodarskih skupin ter skrbeti za vzporeditev interesov in razvoja v skladu s splošnimi koristmi.

V začetku je Pokrajnjski svet korporacij nadaljeval posle bivše Trgovnisko-industrijske zbornice in njenih organov. Postopoma pa je bila poverjena Pokrajnjskemu sve-

tu korporacij vrsta novih poslov, ki spadajo v njegov delokrog. Izvršila se je notranja preureditev urada po predpisih, ki veljajo za pokrajnjske urade korporacij v drugih pokrajinah.

Izkazalo se je potrebno, da se poveča število nameščenecv in poskrbi za razširitev upravne ureditve, da bi bil urad v stanju, da brez težko izpolnjuje vse nove naloge, ki so bile poverjene Pokrajnjskemu svetu korporacij. Lahko rečem, da je to delo v glavnem in z uspehom zaključeno in je bila preureditev poslovanja in sestave urada dovršena ob intenzivnem sodelovanju g. dr. Apollonija, strokovnjaka Visokega komisariata pri Pokrajnjskem svetu korporacij. Posebna naloga Pokrajnjskega sveta korporacij v tej dobi je bila, da zagotovi racionalno potrošnje obstoječih zalog, da prepreči odtevanje surovin predelovanju, kopčenje izdelkov, neosovno dvigavanje cen in izkoriščanje potrošnika, kar bi bilo sicer pri pomankanju korporativnega nadzora in brez stroge discipline v vojni dobi neizbežno.

Visoki komisariat je poveljil Pokrajnjskemu svetu poleg raznih drugih začasnih nalog še:

- a) nadzorstvo nad produkcijo, izvozom in porabo tehničnega lesa;
- b) organizacijo razdelitve kuriva med prebivalstvo in obrate;
- c) nadzor nad predelavo, razdelitvijo in potrošnjo tekstilnega blaga;
- d) nakazovanje in razdelitev surovin in pomožnih sredstev za obrtništvo in industrijo in
- e) sodelovanje pri obravnavanju prošanj za uvoz in izvoz.

Lahko se ugotovi, da so bila navedena dela glede organizacije in ureditve potrošnje nadzorovanih proizvodov pravočasno končana. Številke, ki jih bom navedel v podrobnejšem delu poročila, kažejo silo izvršenega dela in zadevnih uspehov.

Da bi mogel te naloge uspešno izvrševati, je Pokrajnjski svet korporacij posebne urade, med drugimi urad za izvoz in uvoz blaga iz inozemstva. Ta urad je obravnaval 1276 prošanj za uvoz in 240 prošanj za izvoz v inozemstvo ter je o njih podal na podlagi izvršenih službenih ugotovitev odboru za izmenjavo in valute, v katerem sodeluje tudi zastopnik urada Pokrajnjskega sveta, s stališča splošnih interesov pokrajine svoje mišljenje glede primernosti ugoditve odnosno odklonitve zadevnih prošanj.

Število prošanj za odobritev izvoza blaga v stare pokrajine kraljevine, ki jih je urad obravnaval, dosegla 5028. Med njimi niso vštete prošnje za odpremo lesa.

Pri reševanju izvoznih in uvoznih prošanj se je stremelo za tem, da se jača gospodarska avtarkija pokrajine in da se uvozni in izvozni režim za Ljubljansko pokrajino čim bolj prilagodi splošnim predpisom, kateri veljajo v kraljevini. Pripominja se, da se je promet z inozemstvom zmanjšal, ker se je trgovina, proizvodnja in potrošnja pokrajine v kratkem času skoro popolnoma preusmerila na notranje tržišče ter stopila v stik in zasnovala nove poslovne zveze z dobavitelji in nakupovalci v celi kraljevini. K ugodnemu razvoju takih zvez je v veliki meri pripomogla prireditelj Ljubljanskega velesejma, ki je seznanila gospodarske kroge pokrajine z gospodarstveniki v kraljevini.

Pri najvažnejši panogi gospodarstva v pokrajini, to je sumarskolesni stroki, se je napravil splošni popis in občasna prijava zalog ter podrobna organizacija proizvodnje, prodaje in porabe ter izvoza tehničnega lesa po analognih načelih, kakor veljajo v starih pokrajinah. Pri pokrajnjskem svetu je bil osnovan posebni urad za tehnični les, ki vodi evidenco vseh zalog lesa, ki so pod zaporo, pri gozdnih posestnikih, trgovcih, industrijskih in obrtniških podjetjih ter vpiše vse kupoprodajne pogodbe za promet s tehničnim lesom v pokrajini kakor tudi za izvoz lesa. Pri tej točki je podal poročevalec glavne statistične podatke o prometu z lesom.

Nato je nadaljeval:

Za razpravljanje strokovnih vprašanj lesne stroke posluje pri Pokrajnjskem svetu korporacije v smislu navedbe Visokega komisariata poseben strokovni odbor, ki je sestavljen iz predstavnikov oblasti, gozdne milice ter zastopnikov gozdnih posestnikov, trgovcev in industrijscev in ki na svojih vsakomesečnih sejah razpravlja o vseh aktualnih vprašanjih. Med njimi je posebno omeniti niz predlogov za obnovo dela v lesni stroki, nadalje sodelovanje pri izdelavi maksimalnega cenika za les, vpis novih tvrdk in seznam pobleščenih izvoznikov in na splošno vse posle, ki se tičejo ureditve lesnega trga.

Med ostalimi posli, ki so poverjeni Pokrajnjskemu svetu korporacij na polju ureditve proizvodnje, predelave in potrošnje industrijskih proizvodov, ima najpomembnejšo vlogo nadzor nad prometom tekstilnega blaga.

To obsežno delo je bilo poverjeno uradu za tekstilje. Pokrajnjski svet korporacij je prevzel izdajo oblačilnih nakaznic za vso pokrajino in organiziral njihovo razdelitev potom občin. V smislu okrožnic, ki jih je izdala Generalna direkcija za potrošnje industrijskih proizvodov pri ministrstvu korporacij, se vrši v tukajšnjem uradu za tekstilje nadzor nabav in prodaje tekstilnega blaga pri trgovcih, nadzor in razvid inventarjev, se izdajajo poročila za nove nakupe in nabavnice za predelovalce in trgovce, se staviijo predlogi za puščanje v promet in izvoz ter se sestavljajo o tem mesečna poročila in statistike. Obsežnost tega dela se vidi iz naslednjih statističnih podatkov.

Poleg razdelitve oblačilnih izkaznic za celokupno prebivalstvo nadzoruje urad za tekstilje 550 nadobnih prodajalcev tekstilnega blaga, ki morajo voditi vpisnik nakupov in prodaj blaga. Urad je prejel in preveril v smislu okrožnic Generalne direkcije za konzum industrijskih proizvodov 571 prijav inventarjev. Število proiz-

vajalcev tekstilnega blaga, ki je pod nadzorom v Ljubljanski pokrajini, znaša 15 industrijskih podjetij, 4 konfekcije in 178 obrtnikov, dočim znaša število grostlov 22 tvrdk.

Naslednja važna naloga je bila organizacija razdelitve kuriva. Naporom gozdne milice je zahvaliti, da je bila Ljubljana pravočasno preskrbljena s primernimi količinami drv za kurjavo. Oskrba pokrajine s premogom pa je naletela na razne težkoče, ki so napravile položaj vse do preteklih zimskih mesecev dokaj negotov.

V svrhu nadzora nad proizvodnjo ter razdelitvijo mineralnega in vegetalnega kuriva za potrošnje je bil meseca septembra organiziran pri svetu poseben urad. Uvedba discipline na tem polju je povzročila mnogo dela. Predvsem je bilo treba zbrati podrobne podatke o sestavi domačinstev, potrebah in zalozah kuriva v zasebnih gospodinjstvih, nadalje popis vseh vrst obrtniških delavnic, poslovnih prostorov, ugostiteljskih podjetij, naprav za centralno kurjavo ter pogonskih instalacij industrije.

Nato se je izvršila njihova razvrstitev po skupinah in vrstah ter tehnično ocenila potreba na pogonskem kurivu. Zmanjšanje dovoza premoga iz inozemstva in reducirana produkcija v sami pokrajini sta zahtevala izvedbo štejeje v vseh smereh. Kot strokovni posvetovalni odbor je sodeloval pri Pokrajnjskem svetu korporacij odbor za kurivo, sestavljen iz predstavnikov oblasti in organizacij, ki je v 11 sejah razpravljal vsa važnejša načelna vprašanja glede razdelitve kuriva med prebivalstvo in obrate.

Do 15. januarja 1943 je bilo izdanih za domačinstva 19.342 nakaznic, s katerimi je bilo nakazanih skupno 55.221.69 q drv ter 230.671,85 q premoga. Nadalje je bilo izdano podnajemnikom 1842 nakaznic in za poslovne prostore pa 2.009 nakaznic.

Da bi se doseglo kritje in razpoložljivi drveni premog za industrijo čim pravilje porazdelil, so bile kurilne in obratne naprave industrijskih podjetij strokovno pregledane.

Med ostalimi kontroliranimi proizvodi, katerih razdelitev in nadzorstvo predelave je poverjeno Pokrajnjskemu svetu korporacij, moramo omeniti v prvi vrsti surove kože, usnje in izdelke iz usnja.

Tudi za te predmete obstoja pri Pokrajnjskem svetu korporacij poseben urad, ki dodeljuje usnjarnam vse potom Centrale za surove kože, vodi nadzor nad predelavo, skrbi za vskladiščenje gotovega usnja in ga dodeljuje vsem čevljarim obratom za izdelavo čevljev, pogonskih jermenov in tehničnih predmetov. Tekom preteklega leta je bila poraba usnja za izdelavo torbarskih predmetov prepovedana in dodeljevanje za te svrhe ukinjeno. Odnosne zaloge so bile likvidirane in prodaja teh predmetov zaključena. Industrija Ljubljanske pokrajine je znaten višek svojih proizvodov, predvsem na svinjskem usnju, izvozila v nadaljnjo predelavo v kraljevino, dočim so bile težke kože potrošene v pokrajini sami za izdelavo čevljev.

Razdeljena organizacija obsega 4 industrijska podjetja za predelavo usnja ter 21 obrtniških usnjarij, nadalje 36 pobleščenih trgovcev za prodajo usnja in 681 čevljarjev.

Med ostalimi kontroliranimi industrijskimi proizvodi, katerih razdelitev je poverjena Pokrajnjskemu svetu korporacij, je omeniti posebno špirt, klij, petrolej in benzin za industrijske svrhe, karbid, sukane, masne kisline, šelak, škrob, jermena in gumijeve izdelke.

Urad Pokrajnjskega sveta se je trudil, da preskrbi pravočasno obcavo in dopolnitve zalog ter da prilagodi pri vsakomesečnih razdelitvah nakazila izpremenjenim prilikam in obsegu prevzetih del. Pri vsakem posameznem koristniku so se te okolnosti vedno upoštevale. Potrošec se je navajalo postopoma k racionalni štednji, uporabljajoč analogno smernice, ki so bile izdane za discipliniranje potrošnje v starih pokrajinah. Kjer so bile navedene surovine nadomestljive z drugimi proizvodi, kakor na primer pri izdelavi kisa, destilaciji itd., so bili potrošniki sčasom napoteni na uporabo drugih surovin, da bi se čim večje količine zalog racionalnih proizvodov mogle rezervirati za ostale vrste produktivne delavnosti in takim podjetjem omogočilo nemoteno obratovanje.

Ob času ustanovitve Pokrajnjskega sveta korporacij je bilo v katastru Pokrajnjskega sveta vpisanih 145 industrijskih obratov, 5580 obrtniških, 3296 trgovinskih in 1526 gostinskih obratov. Od tedaj je bilo obravnavanih 142 prošanj odnosno prijav za nastop novih obratov in sicer 84 za industrijske, 62 za trgovske, 54 za obrtniške in 18 za gostinske obrate. Tekom iste poslovne dobe je bilo pri vpisanih podjetjih zabeleženih skupno 728 izprememb.

Od vsega tega gibanja odpadla največji del na mesto Ljubljana. Sorazmerno največje število odjav se tomači zaradi useljitve mnogih imetnikov obratov, deloma pa so bili obrti odjavljeni vsled koncentracije poslovanja in reorganizacije razdeljevanja gotovih proizvodov potom Prevoda, medtem ko so bile časne odjave povzročene deloma zaradi redukcije poslovnega prometa ali preureditve poslovnih prostorov odnosno izprememb v lastništvu tvrdk.

V trgovskem registru sveta je bilo vpisanih 16 in izbrisanih 9 trgovske-sodno protokolliranih tvrdk. Izpremembe se natele pri 35 protokolliranih tvrdkah. Te izpremembe so deloma v zvezi s sistemizacijo podružnic, ki so se prilagajale novim prilikam. V šestih primerih družb z omejeno zavezo je bila zabeležena uvedba likvidacije. V združnem registru so bile vpisane 4 nove zadruge, izbrisani 2, izpremembe so bile registrirane pri 32 zadrukah. Konkurzov in poravnalnih postopanj v poslovnih dobi ni bilo.

Pri Pokrajnjskem svetu korporacij posluje posebna preizkuševalna komisija za močstvske izpite, ki jih morajo polagati pomočniki po dovršeni pomočniški dobi, da dokažejo potrebno splošno izobrazbo in tehnično usposobljenost za samostojno izvrševanje posameznih rokodelskih obratov. V drugem polletju preteklega leta se je vršilo 65 močstvskih izpitov. V dveh primerih kandidati niso prestali preizkušnje. Največje število izpitov se nanaša na izpite krojačev, marjarjev, čevljarjev ter mesarjev, dočim so ostale stroke zastopane v manjšem številu.

Opaja se interes za izdelavo surogatnih živinskih proizvodov ter za produkcijo raznih nadomestil za manjkajoče vrste blaga kemične in materialne stroke iz nadomestkov, ki so na razpolago. Mnogo obratov se v tej smeri uspešno uveljavlja in je razvil svoje aktivnosti preko mej Ljubljanske

Delovanje GILLA

Otvoritev tečaja za telesno vzgojo. — Tiskovni urad Zvezne borbenih fašijev poroča: V nedeljo 21. t. m. ob 10. dopoldne je bil v telovadnici Zveznega poveljstva GILLA otvoren tečaj telesne vzgoje za ljubljanske učitelje. Kot zastopnik Zveznega tajnika se je otvoritve udeležil Zvezni podtajnik Capurso, nadalje so bil navzoči šolski komisar kom. Depoll, voditelj GILLA in šolski voditelji.

Zvezni podtajnik je obrazložil namen tečaja in je priporočil šolskim upraviteljem in učiteljem, naj propagirajo koristnost in pomen telesne vzgoje, da bodo učenci z veseljem, zanimanjem in navdušenjem hodili k telovadbi. Šole in zavodi, ki se bodo v tem pogledu še posebej izkazali, bodo s svojim zgledom še bolj podžgale udeležence. Nato se je poveljno izrazil o zadovoljivih rezultatih, doseženih lansko leto, zahvalil pa se je tudi za zanimanje, ki so ga vsi udeleženci pokazali.

Nato je bila poskušnja, ki je pokazala vaje telovadnih tekem v tekočem šolskem letu. Ob koncu vaje je Zvezni podtajnik odredil pozdrav Duceju.

pokrajine. V splošnem se je izvoz proizvodov pokrajine v poslovni dobi zadovoljivo razvijal predvsem v stroki papirja, kartonizih in galanterijskih izdelkov ter torbarstva, kovinskih predmetov in pohištva ter pletenin.

Zavod za pospeševanje strokovne izobrazbe za obrtništvo, ki obstoja pri Pokrajnjskem svetu korporacij, je priredil v preteklem letu tečaj za mizarstvo, risanje, ki še traja. Specialni tečaji so se poleg tega vršili še za grafične stroke in elektroinstalaterje. Za tekoče leto je predviden obširnejši program 15 strokovnih tečajev za obrtništvo ter so bili v to svrhu stavljeni potrebni zneski za kritje stroškov v proučanju.

Na novo je bila osnovana pri svetu posebna komisija za reševanje pritčih proti neupravičeno visokim najemninam v novih zgradbah, ki bo v kratkem sklicana k zasedanju.

Za strokovno izobrazbo naraščajo skrbi Pokrajnjski svet na eni strani z denarnimi prispevki in učili za vzdrževanje strokovnih in nadaljevalnih šol, ki obstojajo v pokrajini, kakor tudi za vzdrževanje nadaljevalnih tečajev za trgovske in obrtne vajence v onih krajih, kjer se ne morejo vršiti redne šole. Poleg tega pa ima Pokrajnjski svet korporacij tudi dvojje lastnih učilišč in sicer Dvorazredno trgovsko šolo ter abiturijentski tečaj. Na dvorazredni trgovski šoli je vpisano v I. letniku 16 učencev, v II. letniku isto tako 16. V abiturijentski tečaj je v tekočem letu vpisanih od početka šolskega leta 117 rednih slušateljev in 3 izredni, dočim se jih je 11 vpisalo naknadno. V tečaju poučuje 18 strokovnih učnih moči, ki predavajo skupno 35 učnih ur tedensko. Omejenji zavodi uživajo po svoji organizaciji in učnem uspehu dober sloves. Posebno abiturijentski tečaj tudi v prilikah, ko je moralo mnogo oseb opustiti nadaljnje študije ali izpremeniti poklice, dobrodošilo priliko za izpolnitev znanja o gospodarstvu. Zavodi se vzdržujejo z lastnimi dohodki in ne obremenjujejo proračuna Pokrajnjskega sveta korporacij.

Za tekoče leto je bil sestavljen proračun v višini 3.375.372 lir stroškov in isto toliko dohodkov, ki so potrebni, da se stvori Pokrajnjskemu svetu korporacij primerne podlaga za uspešno udeleževanje na širšem delokrogu nove pristojnosti. Pri tem se je posebno jemalo ozira na mnogobrojne potrebe akcij za obnovo gospodarstva ter za pospeševanje strokovne izobrazbe obrtniškega, poljedelskega ter industrijskega naraščanja.

Za obsežno in koristno poslovanje sveta gre posebna zasluga podpredsedniku, ki v svojem vztrajnem in neumornem delovanju pozorno motri gospodarsko življenje pokrajine ter poslovanje uradov, ki se pod nadzornim in hvalevrednim vodstvom podvratelja in oddelekih starejšin kar najbolje trudijo, da se poverjena jim dela točno, redno in hitro izvršijo.

Temu kratkemu prikazu poslovanja sveta v prvi dobi svojega delovanja je treba, da sledi vsaj v glavnih obrisih še očitnanje gospodarskega položaja pokrajine.

Poročevalec je nato podal kratko sliko o gospodarskem položaju Pokrajine, ki se tiče dela korporacijskega sveta in je zaključil takole:

Ne morem zaključiti tega kratkega pregleda o poslovanju sveta v prvi dobi njegove nove ureditve, ne da bi izrazil v imenu sveta vdano zahvalo Ekselenciji Visokemu komisariju za veliko in stalno podporo, s katero je olajšal našo, ne baš vedno lahko nalogo.

Naše delo bo moglo postati bolj intenzivno in učinkovito v novi dobi, ki pričinja danes z neposrednim sodelovanjem predstavnikov produktivnih kategorij, ki so vse zastopane v krogu sveta.

Prezvedemo nase obvezo, da se bomo pri našem bodočem delovanju ravnali z vrnemo in disciplino po navodilih našega odličnega poglavarja pokrajine.

Okrnjevanje pravic egiptskega parlamenta

Ankara, 23. febr. s. Egiptska vlada je sklenila zavrniti odsev vne interelacije glede ustavnih vprašanj in pravic parlamenta, ki so demagogičnega značaja. Ta sklep je nastal zaradi interelacije opozicije glede zlorabe oblasti s strani vlade in glede aretacij poslancev. Opozicija je zlasti v senatu, kjer je močna, živo reagirala in obdolžila vlado, da si prilasta diktatorsko oblast.

Ponesrečeno prekoceansko potniško letalo

Ljubna, 23. febr. s. Sroč je nastala na letalu »Clipper«, ki je prispel z New Yorka, ko je pristajal na Tagu, silovita eksplozija. Od 27 potnikov in 13 moč posadke se je rešilo samo 16 oseb, ki so bile vse hudo ranjene. Našli so štiri trupla, pogrešajo pa še 20 oseb, ki so najbrže utonile.

Ljubna, 23. febr. s. Umri je nadaljnji ranjeni potnik ob eksploziji na letalu Clipper. Letalo je prišlo iz New Yorka in na njem je nastala eksplozija, ko je pristajalo na Tagu, Ameriško poslanstvo noče objaviti imen 40 oseb, ki so se nahajale v letalu in med katerimi je, kakor se zdi, tudi veleposlanik v Indiji Philipps.

Gospodarstvo

Cenik za zelenjavo in sadje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je predpisal nov cenik za zelenjavo in sadje št. 3, ki velja od četrtka 25. t. m. naprej in določa naslednje maksimalne cene (vse za kg; prva številka označuje ceno v trgovini na debelo, druga pa ceno v trgovini na drobno; v oklepajih so dosežane cene, v kolikor so spremenjene): Cesen 9.30 lire na debelo — 10.60 lire na drobno; karfiola 3.10 — 3.60; čebula 2.60 — 3.05 (1.90 — 2.40); kopre (finoki) 3.40 — 3.90 (2.95 — 3.45); solata glavna 4.15 — 4.95; radič 6.70 — 7.50; spnata 4.60 — 5.40; zelena 4.60 — 5.60; pomaranče Ia 6.70 — 7.70 (6.20 — 7.20); limone Ia, 15 cm obsega, 3.45 — 4.50; za kos 0.55; mandarine 4.55 — 5.20; jabolka Ia (n. pr. zlata parmena) 5.90 — 6.80 (5.30 — 6.20); bruske Ia 6.25 — 7.25 (5.60 — 6.60).

Grnji cenik velja le za uvoženo blago, brez tate. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani pa veljajo v trgovini na drobno najvišje cene tedajškega mestnega tržnega cenika. Za blago prve vrste velja pri zelenjavi in sadju t. l. m. ki je zdravo in sposobno za prevoz in so izločeni pričetki, ki so izobličeni, poškodovani, nagniti ali nezadostno sočnati. Zelenjava v prodaji mora biti brez listov in neuzbitnih delov. Ta cenik mora biti izobesen na dobro vidnem mestu. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupcu, na zahtevo izdati tak račun. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od goraj navedenih, vsako zvišanje pa mora prej odobriti Visoki komisariat. Za proizvode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo cene iz zadnjega prejšnjega cenika, kjer je bilo dotično blago navedeno, razen če je bila s posebno odločbo določena drugačna cena. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8. z dne 26. januarja 1942-XX z zaporo do 2 mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Prevzemanje blaga na postajah Drenov grič in Vrhnika

Direkcija drž. železnic v Ljubljani obvešča, da se odpravljajo od dne 1. marca t. l. dalje na postajališču Drenov grič, potniki, prtljaga in ekspresna roba. Brzovozne in sporovozne komadne pošiljke postajališče od navedenega dne dalje ne bo več prevzemalo in oddajalo. Postaja Vrhnika pa bo posredovala pri predaji in oddaji vagonskih pošiljk, ki se bodo lahko še nadalje predajale in oddajale na nezasedenem tovorišču. Vse potrebne informacije dobe udeležene stranke v uradnih urah pri seših postaj.

Omejitve porabe električnega toka ukinjene

Pozimi ob najhujšem mrazu je morala biti zaradi zamrzovanja rek poraba električnega toka v Ljubljani omejena ter je Visoki komisariat zato odredil prepoved obratovanja z elektromotorji in z drugimi električnimi aparati med 16. in 19.

Ker je sedaj dobava električne energije iz hidrocentral zanesljivejša in je večerna obtežba mestne električne centrale zaradi daljšega dneva postala nižja, jo bo centrala mestne elektrarne za elektrarno v Tacnu lahko sama krila, če prav bi odpadla dobava energije od drugod. Zato je Visoki komisariat omejitve porabe električnega toka ukinil ter preklical prepoved obratovanja z elektromotorji in drugimi električnimi aparati. Navzlic dovoljenju, da odjemalci električnega toka smejo brez omejitve obratovati z elektromotorji in drugimi električnimi aparati, vendar opozarjamo stranke na čim največje varčevanje z električno energijo.

Razdeljevanje krmil za krave mlekarice

Pokrajnjski prehranjevalni zavod sporoča, da se bodo dne 24., 25. in 26. t. m. od 8. do 12. in od 15. do 18. delile pri Uradu za razdeljevanje mleka v Maistrovi ul. št. 10, nakaznice za riževe otrobe producentom kravjega mleka tostran kontrolne črte, ki oddajajo mleko po nalogu Prevoda.

Krmlila se bodo razdeljevala na podlagi količine mleka, ki ga vsak proizvajalec oddaja.

Pogozditev ob cestah in železnih posekanih gozdnih parcel

Ljubljansko mestno poglavarstvo opozarja prizadete posestnike, naj v lastnem interesu takoj začno pogozdovanje ob cestah in železnih posekanih gozdnih parcel. Sadike bo oddajala pokrajnjska drevnica, a manj premožni gospodarji bodo na predlog mestnega poglavarstva dobili sadike brezplačno. Zato naj posestniki s posredovanjem gozdnih čuvajev ali pa kar neposredno mestnemu gospodarskemu uradu v Beethovnovi ul. 7, soba št. 35 naznanijo, koliko sadik potrebujejo za pogozditev gozdnih jas in posek.

Gospodarske vesti

— Lanski svetovni pridelek svile. Prejšnja leta je lyonsko združenje trgovcev s svilo izdajalo vsako leto obsežno statistiko svetovne proizvodnje svile. Ker lyonska organizacija sedaj te statistike ne izdaja več, je m'ianska ustanova »Ente Sericoe« na podlagi dosegljivih podatkov sestavila pregled proizvodnje za leto 1942. V tem letu je znašala svetovna proizvodnja svilenih kokonov okrog 343 milijonov kg. Prištelj je še 41 milijonov kg odpadkov. V primeri s prejšnjim letom je proizvodnja nazadovala za 51 milijonov kg, v primeri z letom 1940 pa za 65 milijonov kg. Vse to nazadovanje odpade v glavnem na Japonsko, ki je še pred izbruhom vojne z Zedinjenimi državami prisilno zmanjšala proizvodnjo, tako da je bila larska proizvodnja za 37% manjša nego pred dvema letoma. Tudi proizvodnja na Kitajskem je nazadovala. Proizvodnja v Italiji je znašala 2

E. Josin:

Stara Ljubljana

XI.

Julius Schmidt, rojen v Köstlinu na Pomeranskem leta 1844, je bil učitelj telovadbe od leta 1875. Po službenih letih je šel leta 1891. v pokoj ter ustanovil privatni ortopedični zavod za male šolske otroke v stari Reherjevi hiši.

Viljem Linhart, rojen leta 1840, na nekem gradu na Zg. Avstrijskem, je postal po izvršenem univerz. študiju suplent na ljubljanski gimnaziji, leta 1871, pa profesor na ljubljanskem učiteljsku. Leta 1894. je postal deželni šolski nadzornik v Grazu umrl je leta 1932. v Maria Grün pri Grazu. Kot Nemec je ustanovil »Laibacher Schulzeitung« ter »Deutscher Kalender für Krain«.

Profesorji so bili še: vitez Gariboldi, Vodeb, V. Zupančič, Edvard Samhaber, Predika in Kronberger. Gariboldi je učil nemščino in zgodovino; Vodeb naravoslovje in kmetištvo, V. Zupančič pa nemščino in slovensčino.

Prevajalec in častilec Prešerna Samhaber

Edvard Samhaber zasluži, da se ga natančneje omeni. Prišel je v Ljubljano pred letom 1880, kot profesor za nemščino. Kot odlični nemški pesnik se je zelo ganjal za naše lepe kraje. Nikdo prej izmed Nemcev ni tako lepo pesniško opisal Gorenjske in ljubljanske okolice. — Pravel je Prešerna na nemški jezik; leta 1882. je v Bambergovih tiskarnah izšla knjiga pod naslovom »Prešernklänge«. Kako je prišlo do tega, popisuje Samhaber tako-le: »Sprehajal sem se na cesti pod Rožnikom, nankrat slišim iz gozda pesem »Luna sijec«. Postojim ter poslušam lepo melodijo ter vprašam nekoga, kdo je to pesem zložil. Odgovorili so mi bolj ironično, da je to pesem slovenskega Schillerja.«

Samhaber je bil Nemec in ni razumel slovensčine, naprosil pa je gospodične iz učiteljske, med temi gđc. Ogrincino in Šušteršičevo, da so mu prelože vse pesma ter tudi znani životopis in oceno Prešerna, ki je izšla v Dunajskem Zvonu od Frana Levca. Samhaber je postal navdušen čestilec Prešerna ter je želel videti tudi njegov dom na Vrbi. Nekega dne v počitnicah so odšli Samhaber, Levec in Borghi z vlakom do Lesc, od tu pa peš mimo Breznice na Vrbo ter dalje čez Javornik na Bled. Pot je bila dolga. Samhaber kot suh in droben možiček ter profesor Levec kot krepak mož sta prav dobro hodila, toda profesor Borghi, ki je bil precej rejn gospod ter malo vajen hoje, je omagal in so morali zaradi njega precej dolgo počivati na nekem travniku.

»Prešernklänge« ni nikakor natančen prevod Prešerna, kar tudi Samhaber sam v svojem spisu omenja, temveč je le nekak Prešernov življenjski, med katerim so vpletene Prešernove pesmi. Podobno je Samhaber prevedel tudi nemškega pesnika Walthera von der Vogelweide.

Na učiteljsku so bili tudi profesorji: Predika za slovenski jezik in Kronberger za risanje in lepopisje.

Vadniški učitelji in učiteljice

K učiteljsku je bila pridružena vadnica (ljudska šola). Na deški vadnici so bili: Ivanetič, Tomšič, Epih, Zima in Gerkman.

Martin Ivanetič, rojen v Metliki l. 1797., je služboval najprej v Postumli, potem na ljubljanski normalki ter zadnji dve leti 1871 in 1872 na novo ustanovljeni vadnici. Slovel je kot eden najboljših učiteljev starega kova. Bil je strog in je imel vedno v rokah pripravljene »štaberke«, kljub temu pa je bil priljubljen pri učencih in tudi pri drugih ljudeh. Umrl je leta 1881.

Ivan Tomšič, rojen na Vinici, je bil mladinski pisatelj in urednik »Vrtca«.

Na deželjski vadnici so bile že pred 70. leti učiteljice: Fröhlich, Heinricher, Schutz in Supantschitsch.

Fröhlichova je bila sestra ljubljanskega hišnega posestnika Fröhlicha. Posestvo je bilo zelo obširno, segalo je med Dunajsko cesto, sedanjo Puharjevo ulico ter Gledališko ulico. V Fröhlichovi hiši v Puharjevi ulici je bila obče znana Pogačnikova zganjarna, ki je bila pred 70 in 60 leti prav dobro obiskana. Pogačnik je bil oče znanega opernega pevca Pogačnik-Navala. Fröhlichovo posestvo je še pred prvo svetovno vojno kupil I. Tomažič, bivši služenec pri tvrki Hartman na Gosposvet-

ski cesti; po smrti Hartmana je postal Tomažič kot dedič lastnik njegove tvrke. Po smrti Tomažiča je bil dolgo let upravitelj posestva njegov prijatelj dr. Miljutin Zarnik, magistratni direktor v Ljubljani. Tomažičevi dediči so se po dolgih pravadah zedinili, posestvo prodali ter si izkupiček razdelili.

Učiteljica Heinricher je bila hči sodnika, pozneje dvornega svetnika pri višjem sodišču v Gradcu. Sestra učiteljice Heinricher je bila omožena z dr. Gottfriedom Mysom, bibliotekarjem lokalne knjižnice. Heinricherjeva je bila zelo nervozna in kratkovidna; ker je bila premožna, je šla predčasno v pokoj.

Učiteljica Schulz je imela dve sestri, ki sta skupaj z njo stanovali zadnja leta v

Komenskega ulici, ter brata, ki je bil dolgo časa preparator v deželnem muzeju za časa kustosa Karla Deschmana. — Schulzova je bila dobra učiteljica in je učila prvi razred na vadnici.

Učiteljica Julija Supantschitscheva je bila sestra Frana Sukijeta, dvornega svetnika in poznejšega glavarja. Supantschitsch je bil avstrijski oficir (poročnik pri Lovcih), zginil je leta 1866. v vojni nogo ter bil dolgo let redaktor pri uradnem listu »Laibacher Zeitung«, potem pa uradnik pri Kranjski hranilnici. Oženil se je z Julijo Sukijetovo. Njena hči se je poročila s Črnivcem, direktorjem na ljubljanskem učiteljsku, ki je pred leti umrl. Učiteljica Supantschitscheva živi v visoki starosti v Ljubljani.

Pohod skozi ledeno zimsko noč

Nadporočnik nemške vojske Heiland poroča v rajhovskih listih:

Zimska noč. Korakamo naprej. Roke potiskamo do komolcev v globoke žepu suknjen in teptamo globoki sneg. Tu in tam zdrknemo v kakšno luknjo in takrat izustimo kletvico. Od naših kapuc vise bele ledene brade, tembolj smešne, ker se začinjajo že pri nosu. Ledena veter zvižga od vzhoda in povzroča, da zmruzeje sapa sproti, ko jo zdihamo. Nad nami se boči črno nebo in na njem se lesketajo tu in tam drobne zvezdice. Sneg škriplje pod čevlji vojakov in pod kolesi voz in topov.

Vodja stotnije nateza vid, da bi razložil s šopi slame označene kole, ki kažejo zasneženo pot. Še večerjamo sedeli v toplih kočah, pisali smo pisma ter smo pošiljali misli v domovino. Napravili smo red v siromašnem gnezdu, kjer smo se pomudili. Ženske in starci so morali napraviti prostor za naš bataljon. Priškribli smo si čista ležišča, okrasili smo stene z zelenjem, v veliki družinski peči pa smo kuhali toplo juho. Posrečilo se nam je celo, da smo se deloma iznebili skrbi.

Alarm pri 350 pod ničlo

V sredino našega mirnega, skoraj prazničnega razpoloženja je udaril klic ob alarmu. Mladci smo se pobrali, se napolnili proti vzhodu, kjer so nam kazali smer topovski izstrelki. Grmelo je s strašno silo, kakor da se hoče zrušiti obok nočnega neba.

Kratek odmor smo napravili šele v neki naselbini, kjer smo se stiskali vsi v prenapolnjeno zakajeno izbo. Tam smo se ogreli s požirki vroče kave, katero nam je skuhal naš poljski kuhinja, Kruh, ki je zmrl na potu, smo segrevali nad ognjem in ko smo ga v odločkih nosili v usta, se je zdelo, da pokušamo pečenko. Tako smo na pol stojč in na pol sedč preživeli nekaj minut.

Potem smo odrinili naprej skozi ledeno rusko zimsko noč. Pred majavim lesenim mostičem smo zopet imeli kratek postanek. Sestrada naša krava ki jo je vodila s seboj naša poljska kuhinja, ni hotela dalje. Pomagalo ni ne prigrvanje ne udarci. Medtem ko smo sprajvali kravo dalje, smo ugotovili, da stojimo v mrazu 350 C pod ničlo. Prav tedaj pa nam je sporočil poveljnik, da so sovjeti podveli napad in da se mudi naprej. Od konj, ki so vlekli našo vprego, se je kadilo kar v oblakih. Potisnili smo živali dalje in tudi krava je ubogala.

Zdaj smo korakali ob sivi svetlobi medtem izišlega meseca. Plave sence so rasle na obeh straneh sneženih zametov, na desni in levi strani ceste ob drevesih. Na nekem krčpotju smo videli kačipot, ki je kazal našo smer. Pot se je izgubljala med siromašnimi kočami.

Na cilju

Končno smo se ustavili. Za nam smo imeli v hrbtu gost črn gozd, pred nami se je razprostirala bela široka ravnina, za njo pa zopet gozd. Vodje in skupine so dobili svoja polja. Sporočili so, da se je sovražnik približal čez majhno reko, kjer je stvoril mostiče, zaradi česar je treba v jutrnjih urah pričakovati napada. V največji naglici smo začeli graditi postojanke v globokem snegu ter smo si pripravili kritja, kolikor je bilo to možno v temi. Polagoma smo utrudili pri tem delu in oči so nam jele lezti skupaj. Toda treba je bilo držati... S čakanjem, seveda.

Polagoma nas je zbadal mraz skozi kožuke in plašče, čeprav je gozd zadrževal mrzlo sapo. Kmalu so nam zmrzli tudi skorpi pod nogami. Slednjič se je ielo dantii. Plesali smo,

poskakovali, privzdigovali noge, otepali z rokami in delali vsakovrstne kretaje, da bi se malo ogreli, kajti bili smo trdni brez primere. Zdaj je postalo še bolj mrzlo. Nekaterim vojakom se je posrečilo izkopati nekoliko zemlje za zgraditev prvih bunkerjev.

Napad

Tedaj se nenadoma razleže klic: »Boljševiki! Pribhajajo!« Že slišimo njihov hripavi »hurik« in regljanje strojne obrnjene proti nam. Rakete švigajo in raztroskavajo v drevesnih krošnjah. Tedaj se oglasijo naše lahke in težke strojinice. Učinek je takoj viden. Gosti rjavi kupčki, ki so se prikazali iz gozda, se sedajajo. Ponekod se lezajo posamezniki skozi globoki sneg, toda za vsakogar je pripravljen strel v naši strojinici in v metalnih granat, ki raztrgajo vsako žrtev. Tudi mi streljamo. Tik pred nami se oglaš novo vpitje: Po žlebu zemlje se je prebil vod sovjetskih vojakov tik do nas.

Sledi borba od moža do moža. Ročne granate frče po zraku in se razletavajo. Tedajci plane naš poveljnik, ki je pravkar nadzoroval postojanko, s skupino v prot napad. Uspeh je popoln. Sovjeti so po kratkem boju uničeni ali zajeti.

Čakamo in bdimo. Nad nami se boči črno nebo, na njem žarijo zvezde.

Novomeščani mnega kade

Novo mesto, februarja 1943.

Število kadilcev stalno narašča, kar gre deloma na račun nežnega spola, ki v vedno večjem številu stopa v krog ljubiteljev tobaka. Vedno večja potrošnja božje travičje je tudi pomemben gospodarski činitelj, saj ima od prodaje tobaka vedno več prodajalcev in pri predelovanju tobaka zaposlenih delavcev svoj kruh.

Tobaka je bilo v minulem letu porabljenega 125.680 kg. Med tobacnimi izdelki gredo zadnja leta najbolj v promet cigarete, ki so posebno v poslednjem desetletju postale med kadicil nekaka moda. Pri cigaretah nikakor ne odločuje kakovost posameznih vrst cigaret, ampak predvsem cena. Tako so Novomeščani pokadili lani 19.000 kg dravskih cigaret. Na drugem mestu so tbar, ki so jih pokadili 4800 kilogramov in na tretjem Zeta z 2800 kg. Največji dvig zaznamuje Morava, ki je postala najbolj priljubljena cigareta srednjih in višjih slojev. Poraba te cigarete se je v minulem letu podvojila in je bilo spuščenih v zrak 2400 kg Morav. Mnogo manjša poraba je bila najdražje Neretve katere je šlo v zrak le 1440 kilogramov.

Tudi italijanske cigarete so se v lanskem letu že dokaj uveljavile in je bilo prodanih Tort 6800 kg, Dalmazije 2680 kg, National 1800 kilogramov, Toscali 1200 kg, AOI 600 kg, Macedonia extra 120 kg, Serraglio 120 kg in Burmit 60 kg. Manjša je bila poraba smotk in tobaka. Med smotkami je bilo prodanih viržink 1500 kg, portorik 2000 kg, kratkih domačih 1500 kg. Tobaka je bilo prodanega 13.000 kg za pipo la, 24.000 kg za pipo la in 30 kg za pipo extra. Prečevali pa so novomeški tobakarji 15.000 kg klobasic. Izdatno se je dvignila potrošnja cigaretne papirja ki so ga kadilci pokupili 300.000 knjižic in 5000 škatel strocin.

Skupno so novomeški kadilci v minulem letu pokadili tobacnih izdelkov za skoraj 9 milijonov lir, od česar je bila velika večina pokajena v samem Novem mestu, kar dokazuje, da so Novomeščani marljivo uničevali božje travičje.

vse druge slehern recenzent natakneje rokavice.

Če primerjamo navno višino Prešernove satire pred sto leti s tem proizvodom sodobne satire, samo želimo, da bi se naša poezija tudi v tem pogledu tesneje oklepala Prešerna in da bi pesnik takega imena, kakor je avtor »Prologa«, ne pozabljal neugitnega »operativna mere in meje v satirčni poeziji«.

Guido Manacorda, »Il bolscevismo«

Izšla je četrta, predelana in razširjena izdaja dela, o katerem je izrekel Duce tole sodbo: »Je to najboljša sinteza in najstrožje dokumentirano delo, kar jih je bilo doslej objavljenih o tem predmetu.« Pisatelj Guido Manacorda je sestavil svoj spis »Il bolscevismo« v začetku sedanje vojne (prva izdaja je izšla januarja l. 1940) na podlagi italijanske, francoske, nemške in angleške literature, ki je navedena ne le v splošnem bibliografskem pregledu, marveč tudi v opombah ob koncu vsakega posameznega poglavja. Manacordov traktat o bolscevizmu ni delo, ki bi se zadovoljevalo z navadnim propagandnim učinkom, marveč je literarni plod dolgega in temeljitega proučevanja teorije in prakse bolsjevizma, resen spoprijem z njegovo doktrino in neizprosen obratun z vsemi iluzijami in vso lahkovernostjo, ki tolikokrat označuje odnos nekaterih izobražencev od tega pojva in olajšuje komunizmu njegovo propagando. Stojč na tleh sredozemskih in zapadnoevropskih kulturnih tradicij, oklepajo se načel, ki sta jih dala človeštvu antika in krščanstvo, zvest idealom in volinim idejam katoličanstva, odklanja Manacorda na vse štiri bolsjevistične teorije in prakso kot nezdružljivo s temi vekovitiimi nazori in z vsem sestavom zapadnega mišljenja in življenja. Predvsem se pojmovanju današnje Italije, ki je šla skozi revolucijo Fašizma.

S seje Pokrajinskega korporacijskega sveta

Pogled na zborovalce prve plenarne seje Pokrajinskega korporacijskega sveta

Varujmo sadno drevje pred pozebo

Sadno drevje pozebe navadno v zgodnji pomladi, ko so dnevi izredno sončni in topli, noči pa mrzle. V toplih dneh se začne pretakati sokovi, hud nočni mraz pa jih ne samo ustavi, ampak povzroči zmrazil in pozebo. Posebno rado pozebe ono drevje, ki je bilo napačno gnojeno in niso mladike do zime povsem dozorele. Pogostokrat opazimo to napako že od daleč, listje namreč v jeseni pravočasno ne odpade, ampak se drži dolgo v zimo, da ga navadno šele prvi sneg posmuka s sočnih mladik. Zato ne gnojimo drevja po juniju ali še kasneje. Kdor gnoji prekasno z gnojnico ali kakšnim dušičnatim gnojilom, ki sili drevje v rast, mora računati s pozebo.

Pozebi je posebno podvrženo sadno drevje, ki raste v nizkih in mokrih legah. Drevje, ki raste na prisojnih legah in v suhi zemlji, navadno popolnoma dozori in dobro prezimi. Seveda so tudi nekatere sorte bolj občutljive za pozebo.

Drevje, ki rado pozebe, ima v zemlji navadno preveč dušika in premalo apna, kalija in fosforja. Takemu drevju dajmo apna in ga pognojimo s superfosfatom ali Tomaževo žlindro ter s kalijevo soljo ali s pepelom. Pogostokrat pa ozebejo spomladi debla, posebno na drevju, ki raste na prisojnih

legah. Tako drevje moramo zavarovati pred prezgodnjim in premočnim ogrevanjem s tem, da zasenčimo debla z deskami, lubjem ali čim drugim, ki odbija sončne žarke, da se debla preveč ne segrejejo in ne vzbude sokovi, ki ob prvem močnejšem nočnem mrazu zmruzejo in poškodujejo lub, ki pozneje odmrje in začne trohneti.

Zelo pomaga, če v februarju in tudi še v marcu pobelimo z apnom debla in veje. Najboljše in najhitreje to opravimo, če poskropimo z beležem vse drevo. Bela barva odbija sončne žarke, da se drevo ne segreje in začne kasneje odganjati, ko so noči že toplejše.

Kasnejše odganjanje pa ima še druge dobre posledice. Pobeljeno drevje bo tudi kasneje cvetelo, kar je zopet velikega pomena z ozirom na pogoste pomladne mrazove, ki se pri nas pojavijo za časa cvetenja.

Ozeble mladike porozebo v živo do zdravega lesa. Ozebel lub na deblu in vejah odstranimo in obrežemo do živega, rano dobro zamažemo s cepilno smolo, če te ni pri rokah, z dobro predelano ilovico, vse pa povijemo s staro vrečevino. Čim bolj je rana zavarovana pred vremenskiimi vplivi in vlago, tem prej se bo zacelila in zarastla.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 25. februarja, ob 17.30: **Mirandolina**. Red Četrtek. Petek, 26. februarja, ob 14.30: **Učiteljica**. Izven. Cene od 12 L navzdol; ob 17.30: **V Ljubljano jo dajmo**. Red B.

C. Goldoni: »Mirandolina«. Komedia v treh dejanjih. Osebe: vitez Ripafraffa — Jan, markiz Forlipopoli — Gregorin, grof Albaricoria — Verdonik, Mirandolina, krmarica — Danilova, Hortenzija in Dejanira, gledalski igralci — Gabrijelčičeva in V. Juvanova, Fabricij, natak — Gorinšek, vitezov sluga — Benedičič, grofov sluga — Podgoršek. Režiser: Jože Kovič, scenograf: inž. E. Franz. **Abonente reda B opozarjamo**, da bodo imeli v petek ob 17.30 uprizoritev Ogrinčeve veseligr »V Ljubljano jo dajmo!« v premišljeni zasledbi.

V petek se bo vršila ob 14.30 ponovitev Nicodemijeve igre »Učiteljica« po značilnih cenah od 12 lir navzdol, na kar občinstvo opozarjamo.

OPERA

Četrtek, 25. februarja, ob 17: **Zemlja smehljaja**. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Petek, 26. februarja, ob 17: **Thais**. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Sobota, 27. februarja, ob 17: **Janko in Metka**. Premiera. Red Premierski.

F. Lehar: »Zemlja smehljaja«. Opera v treh dejanjih. Osebe: grof Lichtenfelški

— Anžlovar, Liza — Mlejnikova, Lora, — Japljeva, grof Pottensteinski — M. Sancin, general — Planecki, princ Su-hong — Čuden, Mi — Barbičeva, Čang — Debevec, Fu-li — Skrabar, evnuh — Simončič. Dirigent: R. Simoniti, režiser in koreograf: inž. P. Golovin. Solj pešjejo: Bravničarjeva, Japljeva, Remskarjeva, Pogačar. Načrti za kostume: J. Vilfanova, klobuki za balet: Ivanka Kunc, cvetlični aranžman: tvrdica Pavel Simenc.

Nekaj nasvetov za gospodinj

Nekaj kapljic limonovega soka v čistih govej juhi izredno poboljša okus juhe.

Dobra riževa sladica. 20 dkg riža prepražimo med stalnim mešanjem na 2 dkg masla, da dobi lepo zlatorjavo barvo. Nato izdatno zalijemo z vodo ali z mlekom in pomešamo med riž 20 dkg zelo drobno narezanih jabolč. To začnimo z vanilijo ali citrono, nekoliko posladkamo ter postavimo v ognjavarni skledi v pečico, da se strdi.

Nadomestek za majonezo. Takšna »porenjena« majoneza se izvrstno poda k hladni kuhani govedini, mrzli pečeni ki mrzli ribi. Pripravimo jo iz sledečih primesti: 2 dkg masti, 3 dkg moke, 3 žlice svežega posnetega mleka ali vode, malo kisa ali limonovega soka, nastrgane čebule, solt in gorčice. Mast, moko in mleko ali vodo mešamo tako dolgo, dokler se tekočina ne zgosti, potem pa ji dodamo še ostale primesti.

Spominjajte se slepih!

stva do komunizma ter tudi pokaže, v kakšni zvezi s komunizmom je židovstvo ne le kot finančna sila, marveč tudi kot mešanizem z vero v židovsko nadvlado. — Drugi del obsega troje poglavij. V prvem razglablja Manacorda bolsjevski odnos do morale in — kakor povsod — tudi tu dokumentirano kaže destruktivni cinizem tistih, ki jim je bila rodbina izprva samo »buržujski predsodek«, prav tako čistost, zvestoba in druge osebne vrline. Posebno obširno poglavje se tiče bolsjevške politike, delovanja Kominterne in vojne 1941 do 1942. Tretje poglavje je odmerjeno narodnemu gospodarstvu od prvega, bojnega komunizma preko »nepa« do stahanovizma. — V tretjem delu obravnava Manacorda bolsjevizem v literaturi in umetnosti, nato šolo in propagando ter prihaja slednjič k sklepu, ki jasno določa avtorje že uvodoma označeno stališče. — Četrta del knjige je ves odmerjen dokumentom. Tu je med mnogim drugim besedilo papežev enciklike »Divini Redemptoris«, daje celoten tekst sovjetske ustave z l. 1936 i. t. d.

Manacordova knjiga je opremljena s številnimi slikami, ki delno same predstavljajo dokumentarni material (zlasti kar se tiče protisrške politike bolsjevizma), delno pa nas seznanjajo s primeri sovjetske upodabljalno umetnosti. Štiri izdaje v dveh letih so poleg priznanja iz najkompetentnejših peres najboljši dokaz, da je z Manacordovo knjigo dobila Italija svoj najpomembnejši traktat o bolsjevizmu.

Alfredo Moravia

Zagreb, februarja. Solobni italijanski pisatelj Alberto Moravia je bil na Hrvaškem neznan ime, dokler ni smo dobili nedavno v prevodu Dabravka Dujšina in v izdaji »Savremene biblioteke« romana »Ravnodušni ljudi« (Gli indifferenti). Ta roman nam ni samo odkril nadrjenega pisa-

KULTURNI PREGLED

Mera in meja v satiri

Prešeren nam je dal s pesmijo »Nova pisarija« vzoren primer satiričnega obračuna s tedanjimi razmerami v slovenskem slovstvu. Pesem je v tem žanru klasična ne samo zato, ker je klasična vsa Prešernova poezija, marveč tudi zato, ker prituče o pesnikovem tankem čutu za mero, o njegovem duhovitem humorju in občutnem prizadevanju, da bi bil v svojem obsojanju danih razmer pravičen in neoseben. To so bile vsedkar odlike dobrega satirika, če se ozremo po svetovni satirični poeziji in prozi, vidimo, da so vsi veliki satiriki delali to, kar karikatiristi: v svojem preganem gledanju so skušali poudariti nekatere smešne poteze, niso pa hoteli žaliti. Morda so samo avtorji epigramov šli nekoliko dalje v grajanju ali smešenju osebnih lastnosti in slabosti, toda večji in širši duhoviti, katerih dela so se edina ohranila, se le redkokdaj izneverijo zdravemu čutu dostojnosti.

Pesnik je človek, ki ljubi in sovraži, zaznčuje in privzdiguje, toda v resno poezijo prehajajo njegova čustva in njegove strasti prečiščene; njegova ljubezen in sovraštvo se iz zgolj osebnega in konkretnega dvigneta k nečemu tipičnemu, postane to, kar lahko občutijo in razumejo tudi drugi ljudje. Tako izvršuje njegova pesem ne le umetniško, marveč v danih primerih tudi etično funkcijo. Satire, ki so bile samo osebno smeševanje uzaljenega pesnika in ki z izrazom njegove togote niso prinšale nič nadosebnega, tudi za druge ljudi pomembnega, take satire so zgrube svoj po-zamen že v tistem trenutku, ko so izšle. Zakaž ljudi ne zanima pesnikovo najbolj povprečno čustvo, marveč jih miha samo to, kaj ume napraviti iz takega, denimo, banalnega čustva in kakšen višji smisel in nadosebni učinek dobiva njegova togota, pa naj je objektivno upravičena ali ne.

Prešeren je imel dovolj povoda, da je bil nezadovoljen z obdajajočo ga družbo in vendar je svoj gnev našel nekaterim ljudim iz te družbe pokazal v obliki ki razodevajo v zvezi vsej ostrostri notranjo plemenitost. In če vzamemo modernejši primer in se spomnimo Čerkarja, ki je bil — kakor pravijo — v zasebnem življenju zadirčen, piker in — kakor vsi zagrenjeni — brez prave mere v obsojanju tujih napak in slabosti, vidimo, da je njegov obračun z družbo in z osebnimi nasprotniki literarno dostojen, duhovit in v zvezi vsej strastni pristranosti objektivno pomemben, ker je p'satelj preveč spoštovatelj napisane besede, da bi prenašal vanjo neprečiščena, čisto povprečna čustva.

Simptomatičen znak upadanja literarnih npravi in opuščanja najosnovnejše, v sami človeški dostojnosti zakoreninjene noblesse satiričnega pesnika je pesem »Prolog«, ki je izšla v zadnji številki mesečnika za umetniško kulturo. Pesnik teh verzov je kazal v tistih neklikih satirah, kar jih je bil spisal doslej, čut za mero in za dostojnost; ker zavzema viden položaj ne le v slovenski poeziji, marveč tudi v našem gledališču, je »Prolog« samo pričevanje upadanja literarnih npravi in okusa, zato pa tem značilnejši pojav v moralni kroniki naše kulture. — Tudi veliki Goethe je napisal zelo ostre besede o recenzentu in najsi jih danes citirajo na splošno, je vendar dejstvo, da Goethe ne govori pavšalno. Prikazal je kot vsiljivega gosta, ki je nepovabiljen sedel za pogrnjeno mizo in mu snedel kosilo, nato pa ga je pri sosedu obrekoval, češ, juha bi bila lahko boljše začinjena in vino finejšje. »Pobjite psa«, vzleika pesnik, »je recenzent«. Kdor pa primerja ton »Prologa« s to, morda najostrejšo Goethejevo satiro, vidi, da si je naš satirik dovolil mnogo več in sicer v času, ko ima zanj in za

Kronika

• Odlikovan poročevalec. Poročnik dr. Lino Pellegrini, vojni poročevalec »Popola d'Italia« na vzhodnem bojišču, je bil odlikovan z vojnimi križcem za vojaške zasluge. Odlikovanje je prejel za hrabro zaščitanje pred sovražnikom na Egejskem morju, kjer se je mudil pred odhodom v Rusijo.

• Sestanek podpoveljnikov Gila v Rimu. V dnevih 16. in 17. februarja so se v Rimu sestali zvezni podpoveljniki Gila, ki jih je sprejel poveljnik ustanove Bonamicci. Na sestanku je Eksc. Vidussoni dal napotke za bodoče delovanje ustanove na raznih polročjih, posebno glede vojaške pripravljenosti italijanske mladine.

• Karabinjerji zbor dobi svojega generala. S posebnim kraljevim dekretom je bil ustanovljen v Rimu čin armadnega generala, katerega bo dobil vrhovni poveljnik karabinjerjev. Aspiranti na ta generalski čin ne bodo smeli biti starejši od 63 let.

• Podelitev nagrade »Mario Massaia«. Revija »L'Ada d'Italia«, ki je začela izhajati leta 1919, na pobudo Duceja, je lansko leto razpisala nagrado Maria Massaia za italijanske novinarje in publiciste. Prvo nagrado v znesku 5.000 lir je prejel poročnik-pilot novinar Leone Concato; drugo nagrado v znesku 3.000 lir major pilot publicist Enrico Meille, tretjo nagrado v znesku 2.000 lir pa je dobil poročnik pilot novinar Salvatore Saldara. Nagrade bodo izročene nagrajencem na dan 28. marca, ko obhaja italijansko letalstvo svoj praznik. Nagrada za leto 1943. znaša 10.000 lir ter bo prisojena romanu, ki bo obravnaval motiv iz letalskega življenja.

• Premiera nove italijanske komedije v Benetkah. Gledališka družina Giulia Donadia je te dni imela v beneškem gledališču Golloni temerodnevno najnovejšo tridejansko komedijo pisatelja Giuseppea Bevilacqua »Quinta Borgia«. Komedija obravnava socialen problem in je dosegla pri beneškem občinstvu odlične uspehe.

• Zenske bodo nadomestile moške. Italijanski listi poročajo, da se bodo okrog 1. marca izvršile velike spremembe v vsem javnem življenju, zlasti na mestih, ki jih doslej zavzema moški svet. Moške bodo, v kolikor prihajajo v poštev za civilno mobilizacijo, nadomestili z ženskami. Ministrstvo za korporacije je odredilo, naj se v prvi vrsti zasedejo z ženskami službe v gledališčih, kinematografih, javnih zabaviščih, na tramvajih, v kavarnah, restavracijah, trgovinah z živili, modnih trgovinah itd. Moške, ki bodo postali na ta način prosti, bodo zaposlili v raznih industrijah ter v obrti, ki je potrebna za vojno proizvodnjo.

• Novorojenčci potujejo v Rim. V letošnjem januarju je bilo novorojenčcem za potovanje v Rim prodanih 365 voznih listkov prvega razreda, 1310 voznih listkov drugega razreda in 530 voznih listkov tretjega razreda. Novorojenčci, ki so se s temi olajšavami pripeljali v Rim, so vsi obiskali Vatikan ter prejeli blagoslov sv. očeta.

• Smrtna nesreča letalca. Dne 12. februarja je postal žrtev letalske nesreče v Pisi letalec Silvan Cigoi iz Triesta. Bil je doleden letalski posadki kot strokovnjak za fotografiranje.

• Nabiranje materiala za vojno. Iz rimskih pooblaščenih krogov je izšla pobuda za intenzivnejše zbiranje materiala, uporabnega za vojne namene. Vsaka italijanska družina, pravijo izvedenci, zavzame vsak teden približno kilogram materiala, ki bi se dal uporabiti v prid vojni industriji: papirja, steklene, kosti, usnja, gumijs in sličnih predmetov. Italija, ki ima 10 milijonov družin, bi lahko marsikaj storila, da se ta material ne zavrže, temveč zbere in izroči tvornicam za predelovanje. Za zbiranje materiala bi prišli v prvi vrsti v poštev šoloobvezni otroci, poleg njih pa sploh vsi, ki čutijo potrebo, prispevati h končni zmagi.

• Pobeg dveh opic. Iz Parka Borgo Giannotti pri Lucchi, kjer gostuje trenutno cirkus »Arbell«, sta te dni zvečer pobegnili dve opici. Zapustili sta svoji kletki ter se prhitloptali do izhoda. Tam je ena izmed živali ugriznila 16letnega mehanika Luigija Isola. Mladenič je silno zavpil, nakar so prihiteli čuvaji ter prijeli žival. Druga begunka si je privoščila za žrtev peka Del Rysa, poleg njega pa še neko zensko in nekoga dečka. Slednjic je planila na elektric-

no svetilko, kjer so jo prijeli gasilci. Živali so potem ko sta se pomirili zopet spravili v kletko.

• Zalosten konec vožnje v čolnu. Iz Arore poročajo o usodi, ki je doletela 24letnega Alfreda Brunelli iz Maserana. Mladenič je sedel v čoln in se z njim hotel prepeljati čez jezero Maggiore. Čoln pa je propušal vodo in se začel potapljati. Brunelli, ki ni znal plavati, je izginil s čolnom pod vodo ter so ga pozneje mrtvega potegnili na breg.

IZ LJUBLJANE

— Nov grob. V visoki starosti 82 let je preminul bivši trgovec in posestnik g. Ivan Spoljarič. Zapušta sestra Amalijo in Terezijo. K večjemu počitku bodo blagega rankega spremili v četrtek ob 14.30 iz kapele sv. Jožefa na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Svojem izrekamo naše iskreno sožalje.

— Na sporedu tretje javne produkcije Glasbene akademije, ki bo v petek, dne 26. februarja, točno ob 18.30 v veliki filharmonični dvorani, so zastopani skladatelji: Beethoven, Brahms, Mozart, Schumann, Leoncavallo, Sgambati, Brawinsky, Chopin, Musorgski, Rahmaninov, Pavčič in Škerjanec. Sodelujejo slušatelji GA in gojenci SGS. Sporedi, ki veljajo kot vstopnice, se dobe po 3 lire, dijaki po 1 liro, v predprodaji v knjigarni Glasbene matice.

— Samo še danes in jutri bodo občinstvu na ogled najnovejše slike mladega slikarskega umetnika arh. inž. Mitje Šviglija, ki jih je razstavil v Kosovem salonu v prehodu nebotičnika. Razstava obsega 12 krajin, študij in figurinalnih kompozicij.

! Zalni venci, poročni šopki, aranžmaji in cvetlje »ROZA« cvetličarna

— Peziv uslužbenec gostinske stroke! Sindikat delojemalcev gostinske stroke sporoča, da je prejel dodatne žilvske nakaznice za ono osebo, ki se je v preteklem tednu v to svrhu na sindikatu prijavilo. Karte lahko vsak interesent osebno dvigne, in sicer v četrtek 25., v petek 26. in v soboto 27. februarja med uradnimi urami sindikata od 9 do 11 na sedežu sindikata Miklošičeva cesta 22, soba št. 14 v I. nadstropju. Vsek mora prineseti s seboj svojo žilvsko nakaznico za mesec februar v svrhu vpisa številke. Opozarjamo vse, da dodatne karte gotovo odpravijo v teku naslednjih dni, ker jim sicer za mesec februar zapadejo.

— Na ponedeljkovem vokalno-orkestralnem koncertu Glasbene Matice bo sodeloval tudi naš najodličnejši violinist Karlo Rupel, ki je že precejšno vrsto let na enem najvidnejših mest med našimi koncertanti in v našem koncertnem življenju. Rupel je zrel umetnik, ki obvlada svoj instrument od vseh potankosti in se odlikuje z izredno čustveno interpretacijo. Njegovi koncertni nastopi so v resnici zaželjeni in pomembni velik praznik v našem glasbenem življenju. V ponedeljek bo izvajal Pugnanijev Preludij in Allegro, dalje Kogojev Andante in Chopinov Valček op. 64 št. 2, troje del iz treh različnih literatur, vsako s svojimi posebnostmi. Kogojev Andante lahko s ponosom štejemo med najboljše violinske skladbe naše literature. Rupla bo tudi to pot spremljala piar-

JERRY Z OTOKOV

je najnovejši roman zbirke »Dobra knjiga«. Napisal ga je znani pisatelj Jack London, godi pa se na ekvotičnem področju Salomonovih otokov, na katerih se prav zdaj meseca odigravajo vojni dogodki zgodovinskega pomena. Z užitkom in z zanimanjem bodo roman brali vsi, prav posebno pa bo navezale nase ljubitelje živalstva in prirode sploh.

V podrobni prodaji se dobi »Jerry z otokov« v upravi naših listov in v knjigarnah. Broširan velja 10 lir, v platno vezan pa 25 lir.

Po znanih cenah lahko dobite tudi ta roman, če se naročite na zbirko Dobra knjiga. Mesečna naročnina, ki je enaka ceni za en roman, znaša za naročnike »Jutra« in »Slovenskega naroda« 8 lir za broširano in 18 lir za vezano izdajo, za ostale pa 9 in 20 lir.

nistka Zora Zarnikova. Njeno koncertno spremljevanje je umetnost prav posebne vrste, kar je bilo že ponovno ugotovljeno ob najrazličnejših prilikah njenega koncertnega udeleževanja. V ostalem bodo nastopili na tem koncertu: pianist Anton Trost, sopranistka Valerija Heybalova, basist Julij Betetto in godalni orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca. Koncert bo v ponedeljek, 1. marca, ob pol 7. v veliki unionski dvorani in so vstopnice že razprodane.

— Najpotrebnejše nauke za pridelovanje zelenjave na Viču in v Mostah bo prebivalstvo dobilo na mestnih zelenjadarskih tečajih, kjer predavajo sami znani strokovnjaki prav o vsem, kar je potrebno začetnikom in tudi izkušenim pridelovalcem znati pri obdelovanju vojnih vrtov. Na Viču bodo predavanja v četrtek v telovadnici ljudske šole ter trajajo ves dan od 8. do 11. ure in popoldne od 14. do 17. ure. Predavali bodo isti strokovnjaki, ki so predavali po drugih delih mesta. V petek bodo pa predavanja v deškem vzgajališču Selo v Mostah tudi ves dan od 8. do 11. ure in popoldne od 14. do 17. ure po že za druga predavanja objavljenem razporedu. Zadnje predavanje bo pa drugi četrtek 4. marca v ljudski šoli za Bežigradom tudi z enakim razporedom. Spet pripominjamo, da so predavanja brezplačna ter namenjena najširšim slojem prebivalstva, da sami pridelamo čim največ zdrave zelenjave in za prehrano največja najboljše povrtnine. Priprani smo pa tudi, da delodajalci gotovo upoštevajo veliki pomen pridelovanja zelenjave ter bodo zato svojim uslužbenecem radi dovolili obisk predavanj, saj je zadovoljno delavstvo jamstvo za delavnost uslužbenstva in prosep podjetja.

— II. in III. produkcija Slogne glasbene šole. II. produkcija gojencev Slogne glasbene šole bo v soboto 27. februarja ob pol 18. v šolski glasbeni dvorani, Prška kova 19. Na sporedu je klasična glasba. III. produkcija bo v nedeljo 28. februarja ob pol 11. uri istotam. Na obeh produkcijah nastopajo gojenci pevskega in instrumentalnega oddelkov. Sporeda sta napredaj v šolski pisarni.

— Gluhonemu revčkom je poknil petletni Vokov Nacko iz Ljubljane znesek 100 lir kot darilo, ki ga je prejel za svoj rojstni dan. Pdporno društvo za gluhone mladinco se je svojemu najmlajšemu dobitniku kar najlepše zahvaljuje in mu želi še mnogo, mnogo srečnih in zdravih let!

— Obvestilo. Obveščamo cenjene dame, da je dospela novi pošiljka kozmetičnih preparatov »Ana Karine«. Obenem opozarjamo, da pri novem nakupu vrzete stare lončke. Drogerija »Adrijca«, Selenburgova ulica št. 1.

Z Goreniskega

Apel uslužbenstva pri deželnem svetniku. Zaradi odhoda k vojakom je sklical deželni svetnik v Kranju uslužbenstvo svojega urada na restanek, pri katerem se je svojim uradnikom in nastavljenecem zahvalil za njihovo poštovno usodevanje. Deželni svetnik se je poslovil tudi od vseh državnih uradov, občinskih komisarjev, vodij orožniških postaj, šolskih vodstev in krajevnih kmečkih vodij ter jih pozval k nadaljnjemu neutrudnemu delu. Za časa službovanja dr. Skalke pri vojaštvu ga bo nadomestoval vladni svetnik Michels iz Celceva.

V Naklem se je pred dnevi vršilo prvo večerno šolanje o svetovnonazornih vprašanjih.

Zbirka za zimsko pomoč je zadnje nedelje vrgla v smartnem pod šmarco goro 392,16 mark.

V Mengšu je bil 9. februarja službeni apel. Vodja Hopfgartner je otvoril sestaneke s pozdravom na navz. če uradne vodje. Podal je pregled položaja v Evropi, nato pa so se razgovarjali o tekočem delu v krajevni skupini.

Kmečko zborovanje v Črnučah. Predzadnje nedelje je imel zast. pnik deželne kmečke zveze Burgstaller v Črnučah poučno predavanje o proizvajalni bitki za leto 1943. Kmetje iz občine so bil skoro polnoštevilno navz. čl. — Isti dan je bilo v Črnučah šolanje NSDAP. Govoril je mladinski vodja Huber z Kamnika. Člani Volksbunda so se predavanja v velikem številu udeležili. Poslušalci so izrazili željo, da bi se svetovnonazorna šolanja v Črnučah pogosteje vršila.

V G. r. j. h. je bilo prvo nedeljo v mesecu zborovanje kmetov. Predaval je kmečki vodja dr. Mauer o napredku poljedelstva in živinoreje. Udeležba je bila popolna.

moralo in njegove prazne konvencije, ki nimajo nič več skupnega z zdravimi in globokimi čustvi moralno izgrajenega in naravnega človeka. Edino, kar bi mogli očitati pisatelju »Ravnodušnih ljudi«, je to, da je njegov roman preveč nasčen s skepticizmom in pesimizmom; vse je problematično, nikjer ni svetle točke in ne svetle človeške podobe; povsod nas obdajajo bolestnost, dvomi, utrujenost in tema, nikjer ne vidimo izhoda, čeprav izhod je in mora biti.

Knjiga Alberta Moravie je zrelo umetniško delo ter je kot prevod v hrvaščino pomemben doselek k boljšemu spoznavanju sodobne italijanske literature.

Združitev revij v Nemčiji

Tednik »Das Reich« je posvetil v kulturni rubriki daljši članek vprašanjem realne književnosti v Nemčiji. Trde potrebe vojnega časa, združene ne le z varčevanjem papirja, marveč tudi s totalno mobilizacijo vseh razpoložljivih sil in sredstev za vojne namene, — ugotavlja berlinski list, — narekujejo tudi na tem področju velike spremembe. Pred sedanjo vojno je izšla Nemčija približno 4000 časopisov; žmed teh se jih je prebilo skozi vojne razmere vse do zadnjega časa kakih 2500. V zadnjem času so se izvršile velike preobnose. Luksuzne revije, kakor so tudi pri nas mnogje čitani mesečniki »Die Dame«, »Siberspiegel« itd., so morale prenehati. Takisto so ustavljene kot nepotrebni vsi modni in filmski listi, ki jih ni bilo malo. Nadalje so ustavljene vsi listi, ki služijo privatnemu zanimanju, v kolikor le-to (kakor na pr. gospodinjstvi in gospodarski časopisi) ne služi pospeševanju proizvodnje. A tudi strokovni listi, ki so v službi javnih interesov, se morajo omejiti in združiti. To velja tudi za umetniške in zabavne liste, prav kakor za znanstvene listine. Zaradi teh odredb se bo v Nemčiji združila cela vrsta revij v eno samo, ki bo izhajala še nadalje. Krogi, ki vodijo

S tuniškega bojišča: ameriški tank, ki ga je uničilo italijansko letalstvo

Iz Spodnje Štajerske

Pri zadnji nedeljski zbirki so na Štajerskem nabrali 880.223 RM. Vsota je za 76% večja kakor lansko leto. Spodnja Štajerska ni zaostajala za staro pokrajino. Prispevala je 244.996 RM nasproti 140.000 RM v lanskem letu. Trboveljsko okrožje je prispevalo 106% več kakor lani. V Mariboru pa so nabrali 59.500 RM.

Odhod obveznikov delovne službe iz Maribora. V soboto v opoldanskih urah so se v Mariboru zbirali obvezniki delovne službe. OI vseh strani so prihajali, iz mesta in iz dežele. Ko so bile posamezne skupine izpopolnjene, so obvezniki v spremstvu godbe odšli na kolodvor, spremljala pa jih je tudi velika množica meščanov. Mariborski dnevnik poroča, da so bili mladi možje polnoštevilno zbrani in najboljše volje.

Umrlí so: Pavla in Olga Brezec, Avgust Mesarič, vsi trije iz Celja, dalje Ferdinand Trenz iz Dobrne, Avreljja Semnikarjeva, po rolu Stebietova in Viktor Doidler iz Višnje vasi pri Vojniku, Ivan Hraštnik iz okolice Laškega. V Dobrni so nadalje umrli

84letni Jakob Blažič iz Lokovega, 83letna Alojzija Lešnikova iz Lipja in 72letna Helena Felicianova iz Zavrha. V Mariboru je umrla 59letna Marija Strainschagg, 70letni železniški upokojenec Franc Rozman, 34letna ključavničarjeva soproga Marija Krajnčeva in 59letni Franc Stelzl s Pobrežja. Nadalje je umrla v Glasbachu pri Radgoni v visoki starosti 80 let posestnica Neža Kreplova. V starosti 72 let je v Mariboru preminil občinski delavec Jakob Krois. V Gradcu je umrla 67letna Mariborčanka Olga Kokolova, vdova po oskrbniku. Njeno truplo bo prepeljano v Maribor. Nadalje je v Mariboru umrl v visoki starosti 83 let železniški kovač Jakob Beleskovič. V Trzinu je umrl Matej Berger, v Hruševci pa Elizabeta Vrečarjeva.

Celjsko lutkovno gledališče na gostovanju. Preteklo soboto je lutkovno gledališče iz Celja priredilo predstavo za otroke v Zalcu. Naslednji dan je lutkovno gledališče obiskalo krajevno skupino v Slivnici pri Celju in razveselilo z uspešno predstavo domače otroke.

Pse je treba prijaviti

in sicer ustno med uradnimi urami od 8. do 11.30 v izvršilnem odseku mestnega poglavarstva

Ljubljana, 23. februarja. Po pravilniku o občinski taksni na pse, ki ga je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odobril z odločbo št. 233 Gab. dne 18. januarja 1943-XXI, poziva mestno poglavarstvo vse lastnike in rejnike, naj prijavijo svoje pse zaradi vpisa v pasji kataster.

Lastniki in rejniki psov morajo prijavo, ki se nanaša na datum poleženja, na spol in pasmo, na barvo in uporabo psa (za čuvaja za lov itd.), napraviti ustno med uradnimi urami od 8. do 11.30 v izvršilnem odseku mestnega poglavarstva, Lingarjeva ulica št. 1, soba št. 1 na levi v I. nadstropju, in sicer tako, da lastniki in rejniki z začetnicami priimkov: A do G pridejo na vrsto 1, 2, 3, 4, 5. marca, z začetnicami H do L 6., 8., 9., 10., 11. in 12. marca, z začetnicami M do R 13., 15., 16., 17., 18. in 20. marca, z začetnicami S do W 22., 23., 24., 26., 27. in 29. marca, z začetni cam Z in 2 ter morebitni zamudniki pa dne 30., 31. marca 1., 2. in 3. aprila t. l.

Pse, ki so bili nabavljani ali so dosegli starost 3 mesecev po 30. januarju t. l., morajo lastniki naznaniti v 10 dneh nato, ko so bili psi nabavljani ali so dosegli starost 3 mesecev.

Naznaniti je treba tudi vse pse, ki ostanejo samo začasno na ozemlju ljubljanske občine, to pa najkasneje 15. dan, odkar so v občini.

Najkasneje v 3 dneh je treba mestnemu poglavarstvu naznaniti tudi vsako spremembo, ki se tiče psa, posebno vsako sumljivo obolenje, pogin, pobeg, zapetno vrnitev ter preselitev ali oddajo psa drugemu lastniku ali rejniku.

Psi so razvrščeni na dve kategoriji ter so v prvi skupini vsi psi čuvaji, v drugi kategoriji pa vsi drugi psi.

Značaj psa čuvaja se prizna le tistemu psu, ki stalno priklenjen na verigi varuje gospodarska poslopja ali skladišča, ki so last gospodarja. Tak pes mora vedno biti izven imovinskih objektov, ki jih mora čuvati, in izven stanovanjske hiše svojega gospodarja. Nadalje je značaj psa čuvaja prizna tudi tistemu psu, ki vedno priklenjen na verigi varuje samotno ležajočo nepremično imovino svojega gospodarja. Za samotno ležajočo nepremično imovino pa se smatrajo le tista posestva ali hiše, ki so, merjeno od ograje do ograje, ali če ograje ni, merjeno od stene do stene, oddaljene najmanj 50 m od sosednjih ljudskih bivališč. Za psa čuvaja se smatra samo pes, ki je vsaj 35 cm visok. Pri vseh navedenih pogojih je mogoče za vsako hišno številko priznati le po enega psa čuvaja.

Občinska taksa na pse, ki je nedeljiva, znaša za leto 1943-XXI-XXII za pse čuvaje 25 L, za vsakega drugega psa pa 100 L.

Pasje znamke oddaja, po povračilu nabavnih stroškov, izvršilni odsek mestnega poglavarstva v I. nadstropju Krosije v Lingarjevi ulici št. 1, ki sprejema tudi vse zadevne prijave in naznanila.

Lastniki in rejniki psov, ki bi psov ne naznanili o pravem času ali bi jih prijavieli nepravilno ter bi se kakor koli skušali izogniti plačilu pasje takse, ali bi si na protipraven način prisrkebili pasjo znamko, bodo poleg plačila redne pase takse kaznovani po č. 113 zakona o odvrcaanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni z globo do 380 L ali z zapornico do 30 dni. Prav tako bo kaznovan tisti, ki bi potrdilo o plačani taksi ali pasjo znamko prepustil drugemu v uporabo.

telja, marveč tudi vse tiste neslutene možnosti ki jih ima v sebi nova italijanska literatura. Le-ta skuša kar najbolje prodreti v človeško dušo, se poglobiti v vse njene najbolj skrite sloje in kotičke, jih odkriti, pojasniti razčleniti in nam jih približati, da bi kar najbolj spoznali vso človeško veličino in bedo. O tem prizadevanju pričuje tudi ta psihološki roman Alberta Moravie. V njem se pisatelj s svojstvenim prikazovanjem bolj ali manj žalostnih junakov poglablja v smrdljivo močvirje lažnih moralnih nekaterih meščanskih plast.

Njegova knjiga je zares roman o ravnodušnih ljudeh iz tako imenovanih višjih družbenih slojev, ki nič ne delajo, a imajo vsega v izobilju in so že trudni od svojega večnega in parazitskega lenuharjenja. So to utrujeni, prenasitjeni in blazirani ljudje, proizvod starega družbenega reda, predstavnik slova ki danes že izumira. Ljubezem prijateljsko čustva, strasti, požrtvovalnost, sreča, radost in bolelost, vse to so zanje domalega neznanosti; nasproti vsemu so ravnodušni ali pa imajo kaj tega v nakazni, bolestni obliki, ki je bližja patologiji; kakor pa zdravi naravnosti normalnega človeka z njegovimi etičnimi načeli. »Zanj niso več obstajale vera, iskrenost, tragicnost; vse se mu je zdelo žalostno, smešno naplačeno, vendar je domal težave in nevarnosti svojega polčlaja; moral se je navduševati, trpeti, premagovati tisto slabost, ljubimkanje, laž ali občutek smešnosti; moral je biti tragičen in »skren«, pravi Moravia na nekem mestu o enem svojih junakov. Kolikor te njegove osebe niso povsem ravnodušne za dogajanje okrog sebe, se krečijo v svojih slabostih; med njimi je spolnost najvažnejša komponenta, ki jih tud najbolj malič in uničuje.

Kompozicija in vsebina romana sta prav zanimiva, tembolj zato, ker obsega delo v vsem samo petero oseb, a dejanje se odigrava samo tri dni na treh raznih krajih: v vili vdove Mariegrazie Ardeno, v stanovanju njenega ljubimca in v stanovanju prijateljice Lize. Vse druge osebe in dogodki so povsem izključeni iz dejanja tega Moraviovega romana.

Mariagrazia Ardeno ima dvoje doraših otrok: 24letno hčerko Karlo in nekoliko mlajšega sina Michela. Sama je vdova, zdaj že na zatonu svoje nekdanje lepote in zapeljivosti. Razen Karle in Michela ima še ljubimca Lea Merumecija in prijateljico Lizo, ki ji je bila nekoč iztrgala Lea. Leo pa je star ženskar; z Mariograzio ga večjejo tudi poslovne reči, hipoteka na njeno lepo vilo in strast do mlade Karle. Prav sedaj preži Leo na Karlo, prijateljica Liza pa na Michela. Razvija se zahrbtna in bolestna borba med Mariograzio, Leon in Lizo, temi izkušenim razvratniki, za Karlo in Michela, ki pri vsem tem sodelujeta docela pasivno, utrujeno, ravnodušno, ker predobro poznata svoje partnerje v tej igri za njuno usodo; prepuščata se vrtoglavemu toku dogodkov in volji dveh ostarelih žensk in prezrlega moškega. Karla se Leo pristojno vda. Ne pač iz ljubezni ali iz nekega posebnega nagiba in strasti, marveč zato, da bi tako začela novo življenje, kakor si zamislija, predvsem pa zato, da bi razbila enoličnost dotodanjega gnilega in zopnega življenja ob materinih večnih izbruhih ljubosumnja ter očitkih na račun Lea in njegovih prevrat. Medtem ko se okrog njih vse kreči in giblje v temnih, prikritih strastih in bolestnih nagnjenjih, se teh dvoje otrok živčno prenapetega časa — Karle in Michela — docela predajata ravnodušnosti in kažete popolno pomanjkanje volje. Pasivno črečta po površini vzburkanih strasti in bolestnih hotenij svoje najožje okolice, ki ju je bila že za mladih nog okužila s svojimi lažmi, prevarami, hi navstvom in gnilobo, dokler naposled ne spoznajo vsi ti ljudje, da od tod ni izhoda, da so pomandrani in dokončno okuženi od lastne trohnobe. Tako se neprepuščajo svoji usodi in da se preneči večji skandal, se bo Leo očelil s Karlo, Michela pa bo zbog svoje prirojene mečavosti postal Lizin ljubimec Michela nima moči, da bi se uprl, zakaj duh lažnih moral in zakon konvencionalnosti sta ubila v njem sl-hern odpor.

Moravia je dobro obdelal to gnilo in bolno družbeno okolje, smelo razkril njegovo lažnivo

z upanjem, da bo omogočena velika razstava Arna Brekerja v Zagrebu in Ivana Meštroviča v Berlinu.

Naš jezik

Jezikovna paša

Znak = simptom; znamenje = návus, žig; rdečina je liki belira, rjavina, sivina to, kar je stalno rdeča, dočim je rdečica bežna, mimogredé.

»Sem videl, kako so bela znamenja od mojih prstov (po klofuti namreč) izginila iz žive rdečine njegovega lica ter zapustila na njem še bolj živo rdečico.« Zupančič: Charles Dickens »David Copperfield«.

»Znaki obupa«; »je opazil razne znake, da ji je malce nerodno«; »so vsi znaki kazali na to, kako izvrstna žena bo.« Levstik: L. N. T. Istoj »Ana Karenina«.

48) ženska — žena; moški — mož.

Kljub temu, da sem že ponovno opozoril na razliko med enim in drugim, še zmerom srečavam ljud, ki jim to neče bitj jasno. Evo zgledov iz prvega vira!

»Vpliv gospe Micaevne se uveljavlja v trojnem značaju ženske žene in matere.« Zupančič: David Copperfield.

»Tvoja žena je očarljva ženska«; »se je nenadoma izpremenjala iz otroka v svetlo žensko«; »kakšne bodo (oči namreč) šele, kadar se prebudi v njej ženska«; »lahko, krčevito je, je stisnil ali bi mogel sploh kateri moški marj?« Zupančič: John Galsworthy »Temni cvet«.

49) Pero — vzmet, vzmetn'ca — prožina. Včasih smo govorili o pereh in postelji, divanu itd., kar je seveda prestopanje iz nemščine: die Feder. Kdor se je ogibal tega, je rabil vzmet in za podlogo: vzmetnica (Federmatratze), pa tudi prožina.

»Divanove prožine.« Levstik: Ana Karenina.

Dr. Mirko Černič.

Med torpedi, črpačkami in ventili

Kakšno je življenje na podmornici? To vprašanje sliši človek vedno iznova. Kadar stopi s podmornice na kopno. Tudi če bi mornar lahko odgovoril na vsako takšno vprašanje, gotovo ne bi nikdar izžrpal bogatega repertoarja. Kajti na podmornici ni nič stalnega. Neprestano se menjavajo položaji in razpoloženja, duševno nastrotjenost in telesno trpljenje. Slika je torej silno spremenljiva.

Ali je torej sploh mogoče opisati to, kar se odigrava v podmornici? Pač, to je mogoče, toda človek mora pripovedovati popolnoma stvarno in suho.

Ob 7 zjutraj zbudijo zaspance. Mož, ki je za to določen, gre od mornarja do mornarja in spravi vse pokonci. Vse — to se pravi tudi tiste, ki so mogoče pred eno ali dvema urama končali stražo in legli k počitku ter morda jedva zatisnili oči.

Moštvo plane na noge, marsikateri ne preveč navdušeno, vendar so vsi prožni, kajti zdaj gre za to, kdo bo prvi pri pipi za umivanje. Zajtrka namreč ne dobi mož prej, dokler se ne očedi. Na podmornici se umivajo samo z morsko vodo. Pip je dovolj na razpolago in tudi vode nikoli ne zmanjka.

mornar prižge cigareto! V podmornici pod vodo ne sme nihče kaditi zaradi nevarnosti, kateri bi bila s tem izpostavljena ladja. Zdad je napačno osvojenost v tem pogledu. Na stopnišču, ki vodi navzgor, se zbere vse, kar ni neobhodno potrebno pri strojih. Vsak tišči glavo v odprtino, vsak sesa svojo cigareto in vsakomur se vidi na obrazu, kakšen užitek pomeni to zanj. Tudi nebo se ob takšni priliki nasmenne očesu.

Se večje je veselje mornarjev, če se v trenutku, ko se dvigne podmornica na površino, poleg zraka pojavi čista jasni na in sonce, po katerem so mornarji dneve, mogoče celo tedne zdihovali. Življenje pod morjem je žalostno. Tam spodaj ni mogoče poslušati radija, ker ni na razpolago antena. V trenutku, ko se ladja dvigne nad vodo, pa se oglašijo zvočniki in godba iz vseh delov sveta in zlije v ušesa. Zopet se oglasi beseda znanega nepovedovalca novic. Človek se počuti kakor da se je vrnil med ljudi in je posebno ponosen, če ob takšni priliki ujame vest o novih uspehih podmorniške vojne.

Pod vodo je življenje monotono in pu-sto. Toda ob nedeljah nastopi v enoličnosti majhna sprememba. Med zajtrkom navijejo v obednici gramofon in prav ta glas-ba na ploščah je, ki oznanja nedelje. Se-veda je ob nedeljah tudi kosilo boljše kakor po navadi, posebno se veselijo mor-narji svojega pudinga ali njegovega nad-mestika.

Zajtrk in kosilo

Potem je na vrsti zajtrk. Kuhar ni sku-hel kave, kajti s pitno vodo velja štediti. Namesto kave je pripravil nekakšno lahko prebavljivo mlečno juho. Komur diši kos kruha z mazo, si ga lahko privoščiti. S tem je zajtrk opravljen. To je navadno okrog osmih, ko je treba zopet izmenjati straže. Straže se izmenjajo pri krmi. Pri strojih in pri črpačkah. Zamenjani možje naglo použijejo zajtrk in odidejo v koje, iz ka-terih so se umaknili tovariši. Treba je namreč povedati, da nima vsak mornar lastne kajute. Za kaj takega ni dovolj prostora na podmornici. Lahko bi rekli, da na podmornici sploh ni prostora, mar-več vlada povsod nepopisna tesnoba. Pro-stor je določen predvsem za stroje, orožje in municijo, to se pravi za torpede, in za zalogo. Kjer je to, tam ni prostora za moštvo. Kvečjemu si mož lahko najde prostortek na »jeglujah«, kakor imenujejo mornarji na podmornici torpede. Na torpe-do položijo desko, pa imaš ležišče.

Igre in pomenki

Dejali smo, da je življenje na podmor-nici vse prej nego prijetno. S čim si mor-narji krajšajo čas? Na vsaki podmornici dobiš karte, šah in druge takšne igre, ki so potrebne, da odvrnejo človeka od mra-kobnosti, v kateri tava ladja pod vodo. Polagoma se mornarji privadijo vsega. Zato niso redki primeri, ko najdeš med mornarji zagrizene knjigoljubce. Po na-vadi prečitajo na podmornicah vsi mor-

proti Berlinu ob 15.40, kamor prispe ob 6. zvečer. Cene so ostale iste kakor prej-šnja leta, in sicer stane vozovnica od Za-greba do Dunaja 760 kun, od Zagreba do Berlina pa 2300 kun.

Počitniška praksa v Nemčiji. Za počit-niško prakso v Nemčiji je tudi letos na razpolago večje število štipendij. Praksa je predvidena za meseca avgust in sep-tember. V poštev prihajajo predvsem medicinski, farmacevtski in tehniški.

Požrtvovalno delo hrvatskih zdravnikov. Minili sta dve leti, odkar je začel poslo-vati zavod za pobijanje endemičnega si-filisa v Banja Luki. Statistični podatki nam bodo najbolj jasno prikazali sliko zdravstvenega dela za narod. Lani je 69 zavodovih zdravnikov pregledalo 362.072 oseb. Pri pregledu krvi je bilo ugotovljenih 29.925 bolezenskih primerov. Bolniškom so dali 113.685 injekcij arzenovih prepa-ratov in 210.938 injekcij bizmutovih prepa-ratov. Predraskim je bilo pregledanih 190.725 oseb, za zdravljenje je bilo po-rabljenih 23.186 injekcij arzenovih prepa-ratov in 62.538 injekcij bizmutovih prepa-ratov.

Podpis pogodbe o pravni pomoči z Bol-garijo. Pretekli petek je bila v Sofiji pod-pisana pogodba o pravni pomoči med NDH in Bolgarijo. V ta namen je, kakor smo že poročali, odpotoval v bolgarsko prestolnico hrvatski pravosodni minister dr. Artuković, ki je s poslanikom dr. Zi-dovcem podpisal pogodbo. Ob priliki pod-pisa je poslanik dr. Zidovec priredil mi-nistru Artukoviću kosilo, ki so mu med drugimi odličniki prisostvovali predsed-nik vlade Filov in mnogi ministri. V po-slopiju poslaništvu je bila izročena večina bolgarskim častnikom, med njimi vojne-mu ministru Mihovu ter generalom Lu-kaču, Airanovu in Penevu visoka hrvat-ska odlikovanja.

Povečanje bolnišnic v Kotor Varošu, Prnjavoru in Ključu. Z odločbo glavnega ravnateljstva za zdravstvo so prišle drž-avne bolnišnice v Kotor Varošu, Prnja-voru in Ključu pod upravo banjaluske državne bolnišnice. Vse tri bolnišnice bo-do preurejene in opremljene z vsem po-trebnim zdravniškim inventarjem. Vsaka izmed bolnišnic bo imela 100 bolniških postelj.

Nagrajena železničarka. General Glaise v. Horstenau je dvema železničarkama, ki sta pri obhodu proge odstranila peklen-ska stroja, poklonil vsakemu 6000 kun.

60-letnica znanega novinarja. Pred dne-vi je dopolnil 60 let zagrebški novinar Tomislav Cividini. Prvo službo je nasto-pil l. 1909. v uredništvu tednika »Trščan-ski Lloyd«. Kljub temu da uživa zaslu-ženi pokoj, je še vedno vnet delavec pri širjenju gospodarske prosvete med Hrvat-skim kmečkim ljudstvom.

Kvišku!

Poskusimo se dvigniti za kratek čas nad morsk gladino! V podmornici je na-stal močan prepih. Skoro mrazi nas, ko pritiska zrak od zgoraj, toda pljuča ga poželjivo vsrkavamo. Zdad se ponuja pri-ložnost, da zavremo vse, kar se je na-bralo gnilega in odpadlega na ladji: kon-zerвне škatle, ostanke zelenjave, odpadke jedi itd. itd. Vse to je okuževalo zrak na podmornici in zdaj roma z velikimi za-mahi v valove. Vsi si globoko oddahnemo, bodisi zaradi dobrega zraka, bodisi zaradi »šansa«.

Vprašajte mornarja s podmornice, kaj pomeni »šansa«, pa boste videli, kako se mu bo zjasnil obraz. »Šansa« — to je tisti trenutek, na katerega čaka človek ure in ure, dneve in dneve, tedne in tedne. Za-radi njega plane pokonci iz najglobljega spanja. To je tudi trenutek, ko si lahko

Podporniki Maticе Hrvatske. Uprava Maticе Hrvatske sporoča, da sta se je spomnila v oporoki mr. ph. Hinko Bro-djovin iz Zagreba z legatom 30.000 kun in Andrija Obelič iz Osijeka z legatom 10.000 kun.

Na Hrvatskem je 6639 poštnih usluž-bencev. Po podatkih glavnega statistične-ga urada je bilo lani na področju Neza-visne države Hrvatske zaposlenih pri po-šti, telegrafu in telefonu 6639 oseb. Med njimi je bilo 4571 državnih uslužbencev, 379 pomožnih uslužbencev in 1689 usluž-bencev pri državnih pogodbenih poštah.

Letalski promet med Zagrebom, Duna-jem in Berlinom. Po kratkem presledku bo prihodnji mesec spet odprt letalski promet na progi Zagreb—Dunaj—Berlin. Obratovala bodo potniška letala »Junkers 86« z 10 sedeži, in sicer vsak terek in četrtek v obe smeri. Prvo letalo pride v Za-greb v terek 2. marca ob 13.20 in se po kratkem postanku ob 14. vrača. Letalo prispe na Dunaj ob 15.20 in nadaljuje pot

vidi, že na zadnjih nogah. Tako star je, da vam lahko pade vsak trenutek s prečke.«

Teti Evaliji je postalo pri teh besedah tako tesno okrog srca, kakor da bi ji bil naznanili njeno lastno smrt. Tudi Minko je potlačilo in je Severinu seveda takoj po-hesla žalostno vest. »Teti bo počilo srce, če se papigi kaj zgodi. Saj veš, da je nje edina družba. Kako neki bo, ko se midva poročiva in jo zapustim...«

Severin je znal pomagati. Poiskal je go-spoda Brtončija, tistega, ki prodaja živali, pa mu je odkupil Jakota, kakor se je ime-novala papiga, o kateri je gospod Brtončelj velel, da ima izredno nadarjenost za go-vorilno umetnost.

Toda uspeh je bil navzile vsej skrbni ne-gi, s katero je Severin obdajal ptico, zelo žalosten. Tsočkrat je n. pr. na najbolj vpljuden način spregovoril pred papigo be-sede: »Poljubljam tetko Evalijo.« Edini uspeh pa je bil hladen, žaljiv pogled, ki mu je sledila telovadba na trapecu, pri čemer je Jako svojemu gospodu venomer kazal zadnji plat. Niti na um ni prihajalo zlob-nemu bitju, da bi pri tem spregovorilo vsaj eno besedico.

Severin si ni vedel pomagati in čisto se je bil že blizu tega, da bi papigi zavil vrat. Pa vseeno se je posvetoval z Minko, kaj bi mu bilo storiti. In Minka je dobila v resnici sijajno čmč.silico. Teta in ona od-ide ta v bližnjih dneh za nekaj časa k so-rodnikom na deželo. Kong bo ostal pod varstvom kuharice Maričke doma.

»Prinesel Jakota k nam,« je dejala. »Po-stavili bomo oba papigi skupaj, in saj veš, kako je Kong zgovoren! Nemara, če ga bo slišal Jako tako govoriti, se mu bo zbu-dilo častihlepje in bo začel tudi sam. Poleg

Papiga tete Evalije

»Ti kljukonosa pošast, vrag naj te vza-me!«

Severin je položil v svoje besede ves prezir, ki ga je bil zmožen.

Papiga je svojemu gospodu mežikala brez vsakega zanimanja. Če bi bila spregovorila eno samo besedo, in naj si bi bila pevovka, bi se Severin veselil. Toda papiga, ki ne govori...

»Če pomislim, koliko denarja si me stala, bi si pričel puliti lase!« je dejal Severin ogorčeno.

Severinu nikakor ni bilo do ptic. Da si je papigo kupil, je bila neposredno vzrok Minka dražestna osebnica, ki je živela s teto. In teta je živela spet s Kongom, bi-stroumno papigo.

Kongov sloves je bil dosti boljši nego sloves najbolj spodobne ženske. Ne samo, da se je znal gladko pomeniti, temveč je imel tudi svojo visoko moralo. Njegovo zna-nje je dalo vsakako slutiti, da se je bil nje-gov učitelj z njim nezašlano potrudil, kajti v njegovem slovarju ni bilo besede, ki bi se je morala sramovati kakršna koli spodoba družba. A tudi za teto Evalijo, kakor jo je Kong vedno nežno imenoval, je pripravljala usoda težak udarec.

Ta udarec se je približal v podobi kla-virskega uglaševalca, ki je opazil na kratki, malo nečestasi način, kakšen je lasten klavirski uglaševalec, Konga in dejal kar tako: »Tema ptiču prisojam kvečjemu še mesec dni. Moj oče je bil strokovnjak za papige in je svoje znanje tudi meni za-pustil. Ta ptič svoj, kakor vsakdo lahko

tega so Kongovi rekli tako mlačn in ljube-znivl, da bo tetkino srce dvakrat veselo...«

Nekoliko ur pred povratkom tete Evalije in Minke je hotel Severin svojo papigo vzeti domov. Našel je obe ptici v njiju klet-kah, nekoliko korakov drugo od druge. Ži-val se nikakor nista merili s prijaznimi po-gledi.

»Nu, Jako,« je dejal Severin, upam, da si se pri svojem uglednem vrstniku nečesa naučil. Torej izreci lepe besede: Poljubljam tetko Evalijo!«

Jako je svojega gospoda samo hladno in pogrčljivo pogledal. Potem mu je na svoj običajni način pokazal zadnji plat, potelo-vadl malo po trapecu in — Severin je me-nil, da čuje svoj lastni glas, ko mu je vrzel Jako besede: »Ti kljukonosa pošast, vrag naj te vza-me!« v glavo. Ko je bil Jako nato spet doma, se je zadovoljil s tem, da se je produciral na trapecu, toda kljuna ni več odprl, kvečjemu za to, da je razčesal kak-šno pečko.

Popoldne sta se teta Evalija in Minka vrnili.

»Ah, ah, tu je moj mali, sladki ljubček,« je grulila teta in je stopila h kletki, kjer si je K-jng pravkar prizadeval, da bi s klju-nom odprl oreh. »Ali si svojo goso zelo pogrčal? Reci mi: Poljubljam tetko Evalijo!«

Kong je malo dvignil oči, potem je nekaj časa mirno obdelaval oreh, ko čno je ostan-ke prav tako mirno spustil na tla, pogle-dal svojo goso z dolgim, kritičnim pogle-dom v oči in zahreščal: »Ti kljukonosa pošast, vrag naj te vza-me!«

In potem je teti Evaliji pokazal hrbet in ni nikoli več spregovoril niti besedice.

Nezadosten dokaz

»Prinašam mi neko slabo vest, angel moj,« mi je dejal in mi nežno zgrnil lase s čela. »Tule vidim gube, ki mi pravijo, da se ti je nekaj pripetilo. Hotel bi te manj ljubi-ti.«

»Zakaj?«

»Da bi imel pogum vrniti ti svobodo. Ne bi mi preostalo drugega kakor da od-idem iz tega kraja, tvoj stric bi bil zado-vojen in ti bi bila odrešena vseh tegob.«

»Ne govori tako, Eustahij. Ako hočeš ublažiti moje gorje, tedaj mi reci, da me vedno bolj ljubiš.«

Odgovoril mi je s poljubom, in za tre-nutek sva pozabila vzrok najinih skrbi.

»So torej znova ugovarjali zoper najino ženitev?« je vprašal, ko sva počasi šla naprej.

»Ne, niso več ugovarjali. Dokončno so se pomirili s tem, da sem polnoletna in da si lahko po svoji volji izberem moža, toda na vsak način hočejo, naj se odrečem tebe. Teta, ki ni preveč občutljiva, je celo jo-kala — prvič, odkar jo poznam. Stric, ki mi je bil vselej tako naklonjen in dober, je bil še bolj in še nežnejši kakor obi-čajno, in dejal mi je, da me ne bo zapustil na poročni dan, ako na vsak način hočem postati tvoja žena; kjer koli se hočeva po-ročiti, prišel bo, da izvrši obred, in teta me bo spremila v cerkev. Toda roti me, naj resno premislim, kaj nameravam sto-riti, naj te takoj za nekaj časa zapustim, naj vprašam za svet druge prijateljce, če ne verjamem njemu.«

»Ali se je kaj zgodilo, da je od včera-j tako zraslo njegovo nezaupanje?«

»Da. Se spominjaš, da sem omenila svo-jemu stricu nekega tvojega prijatelja, ma-jorja Fitz-Davida? Stric je pisal temu ma-jorju, ker je hotel imeti naslov tvoje ma-terje.«

Eustahij ni rekel niti besede.

V strahu, da ga ne bi razžalila, nisem hotela nadaljevati. Resnici na ljubo mo-ram priznati, da je bilo njegovo vedenje nekam čudno, ko je prvič govoril z mojim stricem o ženitvi. Stric ga je seveda vpra-ševal o njegovi rodbini. Odvrnil mu je, da mu je oče umrl in z nekim strahom je spo-ročil mater, da se namerava oženiti. Čez dva dni je prišel v župnišče s sporočilom, ki nas je začudilo. Njegova mati, ne da bi sicer hotela dvomiti o dobrem glasu mo-jem ali kogar koli izmed nas, je bila tako odločno zoper ženitev svojega sina, da mu je sporočila, da ne ona, ne ostali člani rodbine ne pridejo k poroki. Ko smo ga prosili za pojasnila, je dejal, da sta ga njegova mati in njegova sestra hoteli ože-niti z nekim drugim dekletom in da se pač upirata, ker si je izbral dekle, ki ga njegova rodbina ne pozna. Zadovoljila sem se s tem odgovorom, toda stric je omenil gospodu Woodvilleu, da bi rad govoril z njegovo materjo in si tako laž razložil ta čudni odgovor. Eustahij pa mu nikakor ni hotel dati naslova svoje matere, zagotav-ljajoč ga, da bi bila njegova intervencija popolnoma nepotrebna. Stric je sklepal, da se skriva za tem kaj bolj resnega in je še istega dne pisal majorju Fitz-Davidu, da bi dobil podatke.

»Tvoj stric je dobil odgovor od majorja Fitz-Davida?« je vprašal Eustahij.

»Da.«

»Si ga smela prebrati?«

Ko je govoril te besede, mu je zvenel glas slabotno in obraz mu je izražal vzne-mirjenost, ki mi je stisnila srce.

»Prinesla sem ga s seboj, da ti ga po-kažem,« sem odgovorila.

Kar izrazil mi je pismo iz rok in mi obrnil hrbet, da je na mesečni prebral pismo. Bilo je dovolj kratko, da bi ga

lahko prebral v eni minuti. Lahko bi si ga ponovila na pamet, kakor si ga lahko po-novim še zdaj.

»Dragi župnik,«

gospod Eustahij Woodville je govoril čisto resnico, ko je trdil, da je gentle-man po rojstvu in po položaju in da je podedoval po svojem očetu dva ti-soč sterlingov rente.

Lovrenc Fitz-David.«

»Ali je mogoče jasnejši odgovor, kakor je tole?« je dejal Eustahij, ko mi je vra-čal majorjevo pismo.

»Ako bi pisala jaz in prosila podatkov o tebi, tedaj bi te zadostovalo. Toda stric pravi, da je postal tri strani dolgo pismo; dejal je, da tole pismo ne vsebuje drugega kakor eno samo frazo. Predlagal je ma-jorju, da bi se osebno razgovoril z njim o tej ženitvi, major pa se sploh ni oziral na to stričevo željo. »Prosil ga je za na-slov tvoje matere, on pa je molče prešel preko te prošnje. Stricu se zdi kaj čudno to vedenje gentlemana, zlasti še svojega prijatelja, in se je strogo izražal o tem; star je, ne smeš mu zameriti.«

»Ne zamerim mu. Kaj je dejal?«

»Dejal je: »Zapomni si moje besede, Va-lerija. Za vsem tem tiči neka skrivnost, ki se nanaša na gospoda Woodvillea ali nje-govo rodbino in o kateri major ne sme govoriti. To pismo je svarilo, če ga dobro prebereš. Pokaži ga gospodu Woodvilleu in če hočeš, povej mu, kaj sem ti rekla.«

Eustahij mi je še enkrat segel v besedo.

»Veš zagotovo, da je tvoj stric rabl prav te izraze?« je vprašal in pazljivo motril moj obraz, razsvetljen od mesečine.

»Zagotovo, toda jaz nisem njegovih mi-sli, verjamem.«

Objel me je in mi pogledal v oči. Nje-gov pogled me je prestrašil.

»Zbogom, Valerija!« je dejal. »Ne obo-čaj me in ne misli zlo o meni, ko boš poro-čena s človekom, srečnejšim od mene.«

Vstal je, da bi odšel. Oklenila sem se ga, tresoč se po vsem telesu.

»Kaj je to?« sem vzkliknila, kakor hitro sem mogla govoriti. »Tvoja sem, samo tvo-ja. Kaj sem dejala, kaj sem storila, da sem zaslužila te tvoje besede?«

»Morava se ločiti,« je dejal potrho. »Nis ti kriva; to je nesreča, ki me preganja. Draga Valerija, kako naj se poročiš s člo-vekom, ki je sumljiv tvojim sorodnikom, tvojim prijateljem? Žalostno življenje sem živel, nikdar nisem v nobeni ženski našel te sladke naklonjenosti, te harmonije ču-stev, ki sem jo našel v tebi. Teško se lo-čim od tebe, težka mi je vrnitev v moje samotarstvo življenje, a iz ljubezni do tebe moram doprinesti to žrtve. Oprost mi, da sem te ljubil, Valerija, strastno, sveto ljubi. Oprost mi, da sem te odločil.«

Zadrževala sem ga z vso močjo svojega obupa.

»Pojdi, kamor hočeš, jaz grem za te-boj... ne morem živeti brez tebe, moram, hočem ti biti žena.«

Nisem mogla več govoriti; izšla sem svojo bridkost v jok in solze.

Ni mogel vzdržati. Miril me je, govoril mi z najnežnejšim glasom ter mi prisel-gal, da mi posveča vse svoje življenje, da bo edina misel njegovega življenja, poka-zati se dostojnega moje ljubezni.

Ali ni poslej držal svoje prispege? Mar ni sledila najini zarotitvi združitev pred oltarjem, s prispego pred Bogom? Ah, ka-ko sem bila poslej srečna!

WILKIE COLLINS.

Nezadosten dokaz

»Prinašam mi neko slabo vest, angel moj,« mi je dejal in mi nežno zgrnil lase s čela. »Tule vidim gube, ki mi pravijo, da se ti je nekaj pripetilo. Hotel bi te manj ljubi-ti.«

»Zakaj?«

»Da bi imel pogum vrniti ti svobodo. Ne bi mi preostalo drugega kakor da od-idem iz tega kraja, tvoj stric bi bil zado-vojen in ti bi bila odrešena vseh tegob.«

»Ne govori tako, Eustahij. Ako hočeš ublažiti moje gorje, tedaj mi reci, da me vedno bolj ljubiš.«

Odgovoril mi je s poljubom, in za tre-nutek sva pozabila vzrok najinih skrbi.

»So torej znova ugovarjali zoper najino ženitev?« je vprašal, ko sva počasi šla naprej.

»Ne, niso več ugovarjali. Dokončno so se pomirili s tem, da sem polnoletna in da si lahko po svoji volji izberem moža, toda na vsak način hočejo, naj se odrečem tebe. Teta, ki ni preveč občutljiva, je celo jo-kala — prvič, odkar jo poznam. Stric, ki mi je bil vselej tako naklonjen in dober, je bil še bolj in še nežnejši kakor obi-čajno, in dejal mi je, da me ne bo zapustil na poročni dan, ako na vsak način hočem postati tvoja žena; kjer koli se hočeva po-ročiti, prišel bo, da izvrši obred, in teta me bo spremila v cerkev. Toda roti me, naj resno premislim, kaj nameravam sto-riti, naj te takoj za nekaj časa zapustim, naj vprašam za svet druge prijateljce, če ne verjamem njemu.«

»Ali se je kaj zgodilo, da je od včera-j tako zraslo njegovo nezaupanje?«

»Da. Se spominjaš, da sem omenila svo-jemu stricu nekega tvojega prijatelja, ma-jorja Fitz-Davida? Stric je pisal temu ma-jorju, ker je hotel imeti naslov tvoje ma-terje.«

Eustahij ni rekel niti besede.

V strahu, da ga ne bi razžalila, nisem hotela nadaljevati. Resnici na ljubo mo-ram priznati, da je bilo njegovo vedenje nekam čudno, ko je prvič govoril z mojim stricem o ženitvi. Stric ga je seveda vpra-ševal o njegovi rodbini. Odvrnil mu je, da mu je oče umrl in z nekim strahom je spo-ročil mater, da se namerava oženiti. Čez dva dni je prišel v župnišče s sporočilom, ki nas je začudilo. Njegova mati, ne da bi sicer hotela dvomiti o dobrem glasu mo-jem ali kogar koli izmed nas, je bila tako odločno zoper ženitev svojega sina, da mu je sporočila, da ne ona, ne ostali člani rodbine ne pridejo k poroki. Ko smo ga prosili za pojasnila, je dejal, da sta ga njegova mati in njegova sestra hoteli ože-niti z nekim drugim dekletom in da se pač upirata, ker si je izbral dekle, ki ga njegova rodbina ne pozna. Zadovoljila sem se s tem odgovorom, toda stric je omenil gospodu Woodvilleu, da bi rad govoril z njegovo materjo in si tako laž razložil ta čudni odgovor. Eustahij pa mu nikakor ni hotel dati naslova svoje matere, zagotav-ljajoč ga, da bi bila njegova intervencija popolnoma nepotrebna. Stric je sklepal, da se skriva za tem kaj bolj resnega in je še istega dne pisal majorju Fitz-Davidu, da bi dobil podatke.

»Tvoj stric je dobil odgovor od majorja Fitz-Davida?« je vprašal Eustahij.

»Da.«

»Si ga smela prebrati?«

Ko je govoril te besede, mu je zvenel glas slabotno in obraz mu je izražal vzne-mirjenost, ki mi je stisnila srce.

»Prinesla sem ga s seboj, da ti ga po-kažem,« sem odgovorila.

Kar izrazil mi je pismo iz rok in mi obrnil hrbet, da je na mesečni prebral pismo. Bilo je dovolj kratko, da bi ga

Iz Hrvatske

Podpis pogodbe o pravni pomoči z Bol-garijo. Pretekli petek je bila v Sofiji pod-pisana pogodba o pravni pomoči med NDH in Bolgarijo. V ta namen je, kakor smo že poročali, odpotoval v bolgarsko prestolnico hrvatski pravosodni minister dr. Artuković, ki je s poslanikom dr. Zi-dovcem podpisal pogodbo. Ob priliki pod-pisa je poslanik dr. Zidovec priredil mi-nistru Artukoviću kosilo, ki so mu med drugimi odličniki prisostvovali predsed-nik vlade Filov in mnogi ministri. V po-slopiju poslaništvu je bila izročena večina bolgarskim častnikom, med njimi vojne-mu ministru Mihovu ter generalom Lu-kaču, Airanovu in Penevu visoka hrvat-ska odlikovanja.

Povečanje bolnišnic v Kotor Varošu, Prnjavoru in Ključu. Z odločbo glavnega ravnateljstva za zdravstvo so prišle drž-avne bolnišnice v Kotor Varošu, Prnja-voru in Ključu pod upravo banjaluske državne bolnišnice. Vse tri bolnišnice bo-do preurejene in opremljene z vsem po-trebnim zdravniškim inventarjem. Vsaka izmed bolnišnic bo imela 100 bolniških postelj.

Nagrajena železničarka. General Glaise v. Horstenau je dvema železničarkama, ki sta pri obhodu proge odstranila peklen-ska stroja, poklonil vsakemu 6000 kun.

60-letnica znanega novinarja. Pred dne-vi je dopolnil 60 let zagrebški novinar Tomislav Cividini. Prvo službo je nasto-pil l. 1909. v uredništvu tednika »Trščan-ski Lloyd«. Kljub temu da uživa zaslu-ženi pokoj, je še vedno vnet delavec pri širjenju gospodarske prosvete med Hrvat-skim kmečkim ljudstvom.

Podporniki Maticе Hrvatske. Uprava Maticе Hrvatske sporoča, da sta se je spomnila v oporoki mr. ph. Hinko Bro-djovin iz Zagreba z legatom 30.000 kun in Andrija Obelič iz Osijeka z legatom 10.000 kun.

Na Hrvatskem je 6639 poštnih usluž-bencev. Po podatkih glavnega statistične-ga urada je bilo lani na področju Neza-visne države Hrvatske zaposlenih pri po-šti, telegrafu in telefonu 6639 oseb. Med njimi je bilo 4571 državnih uslužbencev, 379 pomožnih uslužbencev in 1689 usluž-bencev pri državnih pogodbenih poštah.

Letalski promet med Zagrebom, Duna-jem in Berlinom. Po kratkem presledku bo prihodnji mesec spet odprt letalski promet na progi Zagreb—Dunaj—Berlin. Obratovala bodo potniška letala »Junkers 86« z 10 sedeži, in sicer vsak terek in četrtek v obe smeri. Prvo letalo pride v Za-greb v terek 2. marca ob 13.20 in se po kratkem postanku ob 14. vrača. Letalo prispe na Dunaj ob 15.20 in nadaljuje pot

99. Odkod dobivamo chianti?

100. Ob katerem jezeru leži Locarno?

101. Kateri navadni ulomek ima z veli-ko približnostjo vrednost Ludolfovega šte-vila?

102. Tri stave

Nekdo je v družbi tovarišev napravil tri stave, s prvimi za 1/3, z drugim za 1/3 in s tretjim za 1/4 denarja, ki ga je imel pri sebi. Prvi dve stavi je izgubil, tretjo je dobil in je v celem izgubil 34 lir. Ko-liko denarja je imel pred stavami pri sebi? Sklepaite na pamet!

Rešitve nalog 23. t. m.:

95. Izraz »bombastičen« izvira iz pozno-latinskega »bombax«, kar pomeni bombaž.

Konji v vojni

V svetovni vojni je imela nemška vojska na razpolago 1.125.000 konj. Približno 400.000 konj je poginilo na bojišču zaradi sovražnih izstrelkov, 558.000 so jih pobra-le razne bolezni in preveliki napori. Samo 160.000 konj se je vrnilo iz vojne domov.

Toda tudi teh 160.000 konj je polagoma pešalo, deloma ker so bili že ostareli, de-loma ker so prišli v roke takim gospodar-jem, ki jih niso mogli dovolj izdatno oskrbovati. Ko je leta 1935 prijatelj živali F. K. Finus iz Starnberga na Bavarskem po-slal med Nemce oklic za konje, ki so so-delovali v svetovni vojni, so našli samo še 7512 štirinogih vojnih veterancev. »Oče vojni konje je nato vsa leta nabiral krmo za svoje živali in je pomagal v nad 5000 primerih bivšim štirinožnim udeležnikom svetovne vojne. Finus je moral zdaj zopet na vojno, a niti tam ni pozabil na svoje varovance. Za božič 1942 je zbral še do-vojn krme, da je lahko nasitil 72 konj iz zadnje svetovne vojne. Število njegovih ljubljencev se sicer od leta do leta krči, delo, ki ga opravlja, pa dokazuje, da člo-veška srca le še niso izumrla.

Krčenje alpskih ledenikov

Lansko leto poleti so opazovali spre-membe na 56 alpskih ledenikih. Poobla-ščence za znanstvena raziskovanja pri Pla-ninskem društvu rektor Klebelsberg z umi-zerve v Inostu je o doganjah objavil poročilo, iz katerega povzemann:

V Zalmsteinskem pogorju je majhno pod zemljo se odketajoče jezero ki je na-stalo leta 1941. ob levem jeziku hallett-

lahko prebral v eni minuti. Lahko bi si ga ponovila na pamet, kakor si ga lahko po-novim še zdaj.

»Dragi župnik,«

gospod Eustahij Woodville je govoril čisto resnico, ko je trdil, da je gentle-man po rojstvu in po položaju in da je podedoval po svojem očetu dva ti-soč sterlingov rente.

Lovrenc Fitz-David.«

»Ali je mogoče jasnejši odgovor, kakor je tole?« je dejal Eustahij, ko mi je vra-čal majorjevo pismo.

»Ako bi pisala jaz in prosila podatkov o tebi, tedaj bi te zadostovalo. Toda stric pravi, da je postal tri strani dolgo pismo; dejal je, da tole pismo ne vsebuje drugega kakor eno samo frazo. Predlagal je ma-jorju, da bi se osebno razgovoril z njim o tej ženitvi, major pa se sploh ni oziral na to stričevo željo. »Prosil ga je za na-slov tvoje matere, on pa je molče prešel preko te prošnje. Stricu se zdi kaj čudno to vedenje gentlemana, zlasti še svojega prijatelja, in se je strogo izražal o tem; star je, ne smeš mu zameriti.«

»Ne zamerim mu. Kaj je dejal?«

»Dejal je: »Zapomni si moje besede, Va-lerija. Za vsem tem tiči neka skrivnost, ki se nanaša na gospoda Woodvillea ali nje-govo rodbino in o kateri major ne sme govoriti. To pismo je svarilo, če ga dobro prebereš. Pokaži ga gospodu Woodvilleu in če hočeš, povej mu, kaj sem ti rekla.«

Eustahij mi je še enkrat segel v besedo.

»Veš zagotovo, da je tvoj stric rabl prav te izraze?« je vprašal in pazljivo motril moj obraz, razsvetljen od mesečine.

»Zagotovo, toda jaz nisem njegovih mi-sli, verjamem.«

Objel me je in mi pogledal v oči. Nje-gov pogled me je prestrašil.

»Zbogom, Valerija!« je dejal. »Ne obo-čaj me in ne misli zlo o meni, ko boš poro-čena s človekom, srečnejšim od mene.«

Vstal je, da bi odšel. Oklenila sem se ga, tresoč se po vsem telesu.

»Kaj je to?« sem vzkliknila, kakor hitro sem mogla govoriti. »Tvoja sem, samo tvo-ja. Kaj sem dejala, kaj sem storila, da sem zaslužila te tvoje besede?«

»Morava se ločiti,« je dejal potrho. »Nis ti kriva; to je nesreča, ki me preganja. Draga Valerija, kako naj se poročiš s člo-vekom, ki je sumljiv tvojim sorodnikom, tvojim prijateljem? Žalostno življenje sem živel, nikdar nisem v nobeni ženski našel te sladke naklonjenosti, te harmonije ču-stev, ki sem jo našel v tebi. Teško se lo-čim od tebe, težka mi je vrnitev v moje samotarstvo življenje, a iz ljubezni do tebe moram doprinesti to žrtve. Oprost mi, da sem te ljubil, Valerija, strastno, sveto ljubi. Oprost mi, da sem te odločil.«

Zadrževala sem ga z vso močjo svojega obupa.

»Pojdi, kamor hočeš, jaz grem za te-boj... ne morem živeti brez tebe, moram, hočem ti biti žena.«

Nisem mogla več govoriti; izšla sem svojo bridkost v jok in solze.

Ni mogel vzdržati. Miril me je, govoril mi z najnežnejšim glasom ter mi prisel-gal, da mi posveča vse svoje življenje, da bo edina misel njegovega življenja, poka-zati se dostojnega moje ljubezni.

Ali ni poslej držal svoje prispege? Mar ni sledila najini zarotitvi združitev pred oltarjem, s prispego pred Bogom? Ah, ka-ko sem bila poslej srečna!

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

V prenesem pomenu označujemo tako besede ali govorjenje, ki je nabuhlo, nako-pičeno kakor bombaž, pretirano.

96. Vseh vernih duš dan praznujemo 2. novembra.

96. Adam Riese (1492—1559) je bil v St. Annaberger montanistični uradnik in je spi-sal prve nemške računice (1524.). Še dan-es je v navadi, da se pravilnost takšnega računa potrjuje z rečenico »po Adamu Rieseju

SPORT

Službene objave iz urada CONI-a
Nogometna zveza objavlja razpis prvenstvenega tekmovanja v nogometu za l. 1943

Objava št. 2
Ljubljana, 22. febr.
Nogometno udejstvovanje za društva, ki so za tekoče leto redno vpisana pri nogometni zvezi, bo urejeno po naslednjih splošnih pravilih:

Dečki. Prvi: pokal in 11 spominskih predmetov v vrednosti 300 lir; drugi: 11 spominskih predmetov v vrednosti 150 lir.
Vsem ostalim moštvoim, ki bodo končno ocenjena, nagrada po 100 lir.

Druga nedelja table-tenisa
Devet najboljših ljubljanskih igralcev nadaljuje svoj najvažnejši turnir

Ukinitve mednarodnega udejstvovanja
Rim, 13. febr. s. Predsednik CONI-a je spriču potrebe, da se v tem izrednem trenutku nobena sila ne otegne skupnemu naporu, ki ga zahteva vojno stanje, odločil, naj pripadajoče sportne zveze od 1. marca naprej ukinejo vsakršno mednarodno udejstvovanje.

Drobne zanimivosti
Nov otroški vrtec v Bohinjski Bistrici je bil pred kratkim odprt. V lepih in namenu odgovarjajočih prostorih je čez dan 40 otrok žena, ki so zaposlene v poklicu. V obliki majhne svečanosti je okrožni uradni vodja izročil ključke Doma otroški vrtarici.

Prijave in pristojbine
I. divizija. Prijava za tekmovanje in pristojbina za tekme 300 lir, plačljivih v dveh obrokih, in sicer prvi obrok s prijavo, drugi obrok pa pred pričetkom povratnega dela tekmovanja.

Rezerve. Prijava za tekmovanje in pristojbina za tekme 100 lir, plačljivih v dveh obrokih, in sicer prvi obrok obem s prijavo, drugi obrok pa pred pričetkom povratnega dela tekmovanja.

Dečki. Prijava za tekmovanje in pristojbina za tekme 50 lir, plačljivih v dveh obrokih, in sicer prvi obrok s prijavo, drugi obrok pa pred pričetkom povratnega dela tekmovanja.

Nagrade
I. divizija. Prvi: pokal in 11 spominskih predmetov v vrednosti 1000 lir; drugi: 11 spominskih predmetov v vrednosti 500 lir.

II. divizija. Prvi: pokal in 11 spominskih predmetov v vrednosti 500 lir, drugi: 11 spominskih predmetov v vrednosti 250 lir.

Rezerve. Prvi: 11 spominskih predmetov v vrednosti 300 lir, drugi: 11 spominskih predmetov v vrednosti 150 lir.

III. divizija. Prvi: pokal in 11 spominskih predmetov v vrednosti 300 lir, drugi: 11 spominskih predmetov v vrednosti 150 lir.

IV. divizija. Prvi: pokal in 11 spominskih predmetov v vrednosti 300 lir, drugi: 11 spominskih predmetov v vrednosti 150 lir.

Mali oglasi

Kdor išče stube plača na vsako besedo L.—30, na drž. in prov. takso —60, za dajanje naslova ali šifro L. 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 7.— Za ščitve in dopisovanja je plačati na vsako besedo L. 1.— za vse druge oglase L.—60 na besedo, za drž. in prov. takso L.—60. Za dajanje naslova ali šifro L. 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.—

Hišni posli
iščejo službe

Dekle
ki zna samostojno kuhati in vsa gospodinj-ska dela, išče službo. Viktorija Emanuela 9, dvorišče. 3013-1

Hišni posli
dobijo službo

Postrežnico
za čez dan, iščem. Naslov v og. odd. Jutra. 3015-1a

Služkinjo
pridno in pošteno, sprejemno takoj. Beethovnova ul. 16/IV. 3021-1a

Dekle
pridno, mlado se sprejme za vsa hišna dela in pa pomoč v slaščičarni. Plača Lir 350 in hrana. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Poštena«. 3047-1a

Postrežnico
za nekaj ur dopoldne, iščem. Naslov v og. odd. Jutra. 3028-1a

Prodajam
Dolomiti pesek
za fini omet, terazo, balin protore, za posipanje vrto, rize, gramoz in kamen. Vam dobavi gos. Vodnik, Podušk 25, Ljubljana 7. Naročila sprejmeta: »Jeklo«, A. Vodnik, Ljubljana, Stari trg 11. 3002-

Preproge
velik modern kavč, kompletna kuhinja ter razno po ceni napredaj. Pred škofijo št. 15 VII. deno. 3034-6

Sportni vozček
predvojni, prodam. Naslov v og. odd. Jutra. 3017-6

Otroški vozček
globok, najmodernejši, predvojni, skorov nov, prodam. Naslov v og. odd. Jutra. 3016-6

Fön aparat
za sušenje las na 150 volt, prodam. Naslov v og. odd. Jutra. 3038-6

Radio Ljubljana
ČETRTEK, 25. FEBRUARJA 1943-XXI.
7.30 Slovenska glasba. — 8.00 Napoved časa. — Poročila v italijansčini. — 12.20 Plošče. — 12.30 Poročila v slovensčini. — 12.45 Opera glasba. — 13.00 Napoved časa. — Poročila v italijansčini. — 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini. — 13.25 Prenos iz Nemčije. — 14.00 Poročila v italijansčini. — 14.10 Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec. — Pisana glasba. — 14.40 Pisana glasba. — 15.00 Poročila v slovensčini. — 17.00 Napoved časa. — Poročila v italijansčini. — 17.10 Pet minut gospoda X. — 17.15 Nove plošče Cetra. — 19.30 Poročila v slovensčini. — 19.45 Napravi in romane. — 20.00 Napoved časa. — Poročila v italijansčini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. — 20.30 Koncert orkestra Cora. — 21.00 Puccini: Turandot. — V odmorih: predavanje v slovensčini. Po operi: poročila v italijansčini.

Knjige
Knjižno omaro
lepo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod Knjižna omara. 2962-8

Kupim
Otroške vozčke
športne in globoke, kupim tako, plačamo dobro Trzovina »Olede«. Mestni trg 3 (vhod skozi vrta). 2981-7

Mačke kože
in zlatje, samo velike in zimske — kupim krasno. L. ROT, Ljubljana, Mestni trg 5. J. 27-7

Knjižno omaro
lepo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod Knjižna omara. 2962-7

Parni stroj
(igralni) tudi rabljen, kupim takoj. Naslov v og. odd. Jutra. 3002-7

Namizne prte,
bele in pisane, nove ali že rabljene, kupim. Robič, Šestica. 3003-7

Sportni vozček
in šivalni stroj kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dobro plač«. 3024-7

Staro srebro
ter vse srebrne predmete kupim. Plačam najvišjo ceno. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Srebro«. 3046-7

Viteški oklep
išče slikar na posodo za kraji čas. Cenjene ponudbe na og. odd. Jutra pod »Za kompozicijsko«. 3043-7

Jedilni pribor
(Rosirei) in porcelan. kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Pribor 222«. 3045-7

Preprogo
perzijsko, protosko ali slično, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Preproge«. 3037-7

Srebrne predmete
in kovance kupim. Naslov v og. odd. Jutra. 3035-7

Hišni posli
iščejo službe

Knjige
Knjižno omaro

Vreče
stare gume za bicikle, motorna koleša in avtomobile, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3040-7

Kolesa
Triciklje
različne velikosti za vsako težo še s starimi motorji in za storo ceno, dobavljiva Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3041-11

Biciklje,
bicikelj gume, motorna koleša, gume za motorna koleša ter gume za avtomobile, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3042-11

Grafomofske plošče
dobro ohranjene ali pa v neuporabnem stanju kupim in plača najvišje dnevne »Evereste«. Preferovna ulica 44. 1-212-M-7

Mačke kože
in zlatje, samo velike in zimske — kupim krasno. L. ROT, Ljubljana, Mestni trg 5. J. 27-7

Knjižno omaro
lepo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod Knjižna omara. 2962-7

Parni stroj
(igralni) tudi rabljen, kupim takoj. Naslov v og. odd. Jutra. 3002-7

Namizne prte,
bele in pisane, nove ali že rabljene, kupim. Robič, Šestica. 3003-7

Sportni vozček
in šivalni stroj kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dobro plač«. 3024-7

Staro srebro
ter vse srebrne predmete kupim. Plačam najvišjo ceno. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Srebro«. 3046-7

Viteški oklep
išče slikar na posodo za kraji čas. Cenjene ponudbe na og. odd. Jutra pod »Za kompozicijsko«. 3043-7

Jedilni pribor
(Rosirei) in porcelan. kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Pribor 222«. 3045-7

Preprogo
perzijsko, protosko ali slično, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Preproge«. 3037-7

Srebrne predmete
in kovance kupim. Naslov v og. odd. Jutra. 3035-7

Hišni posli
iščejo službe

Knjige
Knjižno omaro

Vreče
stare gume za bicikle, motorna koleša in avtomobile, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3040-7

Kolesa
Triciklje
različne velikosti za vsako težo še s starimi motorji in za storo ceno, dobavljiva Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3041-11

Biciklje,
bicikelj gume, motorna koleša, gume za motorna koleša ter gume za avtomobile, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3042-11

Grafomofske plošče
dobro ohranjene ali pa v neuporabnem stanju kupim in plača najvišje dnevne »Evereste«. Preferovna ulica 44. 1-212-M-7

Mačke kože
in zlatje, samo velike in zimske — kupim krasno. L. ROT, Ljubljana, Mestni trg 5. J. 27-7

Knjižno omaro
lepo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod Knjižna omara. 2962-7

Parni stroj
(igralni) tudi rabljen, kupim takoj. Naslov v og. odd. Jutra. 3002-7

Namizne prte,
bele in pisane, nove ali že rabljene, kupim. Robič, Šestica. 3003-7

Sportni vozček
in šivalni stroj kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dobro plač«. 3024-7

Staro srebro
ter vse srebrne predmete kupim. Plačam najvišjo ceno. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Srebro«. 3046-7

Viteški oklep
išče slikar na posodo za kraji čas. Cenjene ponudbe na og. odd. Jutra pod »Za kompozicijsko«. 3043-7

Jedilni pribor
(Rosirei) in porcelan. kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Pribor 222«. 3045-7

Preprogo
perzijsko, protosko ali slično, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Preproge«. 3037-7

Srebrne predmete
in kovance kupim. Naslov v og. odd. Jutra. 3035-7

Hišni posli
iščejo službe

Knjige
Knjižno omaro

Vreče
stare gume za bicikle, motorna koleša in avtomobile, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3040-7

Kolesa
Triciklje
različne velikosti za vsako težo še s starimi motorji in za storo ceno, dobavljiva Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3041-11

Biciklje,
bicikelj gume, motorna koleša, gume za motorna koleša ter gume za avtomobile, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3042-11

Grafomofske plošče
dobro ohranjene ali pa v neuporabnem stanju kupim in plača najvišje dnevne »Evereste«. Preferovna ulica 44. 1-212-M-7

Mačke kože
in zlatje, samo velike in zimske — kupim krasno. L. ROT, Ljubljana, Mestni trg 5. J. 27-7

Knjižno omaro
lepo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod Knjižna omara. 2962-7

Parni stroj
(igralni) tudi rabljen, kupim takoj. Naslov v og. odd. Jutra. 3002-7

Namizne prte,
bele in pisane, nove ali že rabljene, kupim. Robič, Šestica. 3003-7

Sportni vozček
in šivalni stroj kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dobro plač«. 3024-7

Staro srebro
ter vse srebrne predmete kupim. Plačam najvišjo ceno. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Srebro«. 3046-7

Viteški oklep
išče slikar na posodo za kraji čas. Cenjene ponudbe na og. odd. Jutra pod »Za kompozicijsko«. 3043-7

Jedilni pribor
(Rosirei) in porcelan. kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Pribor 222«. 3045-7

Preprogo
perzijsko, protosko ali slično, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Preproge«. 3037-7

Srebrne predmete
in kovance kupim. Naslov v og. odd. Jutra. 3035-7

Hišni posli
iščejo službe

Knjige
Knjižno omaro

Vreče
stare gume za bicikle, motorna koleša in avtomobile, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3040-7

Kolesa
Triciklje
različne velikosti za vsako težo še s starimi motorji in za storo ceno, dobavljiva Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3041-11

Biciklje,
bicikelj gume, motorna koleša, gume za motorna koleša ter gume za avtomobile, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 3042-11

Grafomofske plošče
dobro ohranjene ali pa v neuporabnem stanju kupim in plača najvišje dnevne »Evereste«. Preferovna ulica 44. 1-212-M-7

Mačke kože
in zlatje, samo velike in zimske — kupim krasno. L. ROT, Ljubljana, Mestni trg 5. J. 27-7

Knjižno omaro
lepo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod Knjižna omara. 2962-7

Parni stroj
(igralni) tudi rabljen, kupim takoj. Naslov v og. odd. Jutra. 3002-7

Namizne prte,
bele in pisane, nove ali že rabljene, kupim. Robič, Šestica. 3003-7

Sportni vozček
in šivalni stroj kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dobro plač«. 3024-7

Staro srebro
ter vse srebrne predmete kupim. Plačam najvišjo ceno. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Srebro«. 3046-7

Pohištvo

Sobno in kuhinjsko opravilo
snažno kakor tudi posestne komade pohištva in druge uporabne predmete kupi takoj Trgovina »Olede«. Mestni trg 3 (vhod skozi vrta). 2983-12

Glasbila

Klavir
dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dobro klavir«. 3018-28

Izgubljeno

Zapestno uro
je izgubila ravnica djalčinja od Obrtne šole do pošte po Prešernovi ul. Sv. Petra nasipu do Sv. Jožefa. Prošten najditelj se naproša, da jo vrne, ker je drag spomin, na og. odd. Jutra. 3008-28

Posest

Lepa parcela
cirka 1000 kv. m. Kodeljevo, zelo lepa, sončna lega, 10 minut od tramvaja, radi družinskih razmer ugodno na prodaj. Ne zamudite priložnosti. Radof, Zora, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 3027-20

Hišo
večjo ali dve manjši kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Do 2.400.000«. 3012-29

Dvodružinsko hišo
z lepim vrtom, ob tramvaju, prodam. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Idealna lega«. 3011-29

Posestvo
njava, parcela, vrt Vas z majhnimi pridelki ne zadovoljuje. — Vodstvo, nadzor in predstava: Ing. Prezej, Wolfova ulica 3/T. Uradne ure od 8. do 12. 3029-20

Sostanovalca
ali sostanovalka, event. s soprobaro študentska, sprejemno takoj. Gradbovca ul. 26. 3014-23

Sobo odda

Opremljeno sobo
s soprobaro kopalnice, takoj oddam mirni in stalni osebi. Novak, Predjamska 25/I. 3006-23

Razno

Informacije vseh vrst, razne usluge, razmnoževanja, prevode, prošnje in vloge v italijansčini izvršuje »SERVIS BIRO«, Sv. Petra cesta 29.

Sobe isče

Opremljeno sobo
po možnosti s strogo zaprtimi vhodnimi vrati, v centru mesta išče boljši domačin. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Mirnino in snažno«. 2993-23a

Zelezničar

išče preprosto čisto sobico blizu gl. kolodvora. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Najrajši dve postelji«. 3020-23a

Uradnik

išče opremljeno sobo s ločenim vhodom. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Reden plačnik«. 3007-23a

Stroji

Sivalne stroje
pogrednje kupimo. — Plačamo dobro. Trgovina »Olede«. Mestni trg 3 (vhod skozi vrta). 2992-29

Pisalni stroj
v dobrem stanju ali v neuporabnem, lahko tudi crtica, stalno kupim in plača najvišje cene Everest, Prešernova 44. 211-N-129

Pisalni stroj
znanke »Hermes«, prodam. Vprašati Sršen, Brog 2. 3022-29

Sivalni stroj
»Jax« se ugodno prodaja. Oglej prosim od pol 12. ure dalje. Sv. Petra 62. Jutra pod »Vila«. 3047-29

OKVIRJE IZDELUJE KLEIN

WOLFOVA UL. 4

IVAN ŠPOLJARIČ
BIVSI TRGOVEC IN POSESTNIK
v 82. letu starosti, previden s tolažili sv. vere.
Pogreb dragoga pokojnika bo v četrtek 25. februarja 1943 ob 1/2 3. uri popoldne z Zal — kapele sv. Jožefa — na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, Dunaj, dne 23. februarja 1943.
Zalujoče sestre: AMALIJA, por. GRUBER in TEREZIJA

ANGELA BRVAR
vdova OKORN roj. TEKAVEC
VPOKOJENKA TOBACNE TOVARENE
Blagopokojna leži na svojem domu, Vožarski pot št. 3, do dneva pogreba do 11. ure dopoldne.
Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne z Zal — kapele sv. Andreja — na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, Beograd, Dunaj, dne 24. februarja 1943.
ZALUJOČI OTROCI in ostalo sorodstvo

FRANCE NOVŠAK: 15
Nemir srca
ROMAN
Redki sončni žarki so se selili z lista na list, prodirali na mah in robidovje in božali gozdne žuželke, ki so se veselile njegovega napoja.
Med velikimi smrekami in bukvami so rasla mlada drevesca kakor otroci.
Včasih jima je pod nogami počila veja, da sta se zdrznila in nasmehnila drug drugemu.
Pot je vodila navkreber.
»Ko prideva na vrh, bova legla v travo,« mu je govorila Marta. »Prav na sredi vrha je velika jasa z lepo travo. Blizu izvira v skali studenc. Proti večeru hodijo tja srne, da se napijejo. Morda se tam tudi igrajo, kaj mislite?«
»Gotovo se igrajo,« je resno in nežno potrdil.
Prispela sta do jase, s katere se je videla Dolenja vas v vsej svoji ljubkosti, potem reka in vrbe tam dalje, in naprej polja in spet griči.
Obstala sta sredi nje.
Rudolf je zamišljeno zrl v dolino.
Misel mu je skušala prodreti zastore bodočnosti, ki si jo je hotel ustvariti čim sijajnejšo. Slikal si jo je z blestečimi barvami. Njegova volja je bila močna in zmožna doseči vse, tega se je zavedal.
»Kam gledate tako zamišljeno, Rudolf?«

Obraz mu je preletel smehljaj.
»Gledam v bodočnost, ki si jo hočem ustvariti.«
Vzdihnila je.
»Kako rada bi bila jaz deležna trenutka, ko jo boste tudi doživeli...«
»Ali verjamete, da bo res prišla, Marta?«
»Ne morem si misliti, da ne. Če bi se drugače zgodilo, bi bila zelo nesrečna.«
»Gotovo pride, Marta. Morda ne ravno takšna, kakršne si želim, pride pa gotovo. Saj bo sad dela mnogih let.«
Sonce ju je prijetno grelo, ko sta legla v travo. Bilo jima je tako prijetno, ko sta se prepustila svojemuz razpoloženju, v edini želji, da bi ta čas nikdar ne minil.
Bolj in bolj so se jima zbliževali misli, dopolnjevale so druga drugo, bile so kot dve krili ene ptice.
Samota, v kateri nista bila sama, jima je odpirala oči, da sta se spoznala.
Nenadoma sta opazila, da ne moreta reči več drug drugemu »vi«. Rudolf je pripovedoval živahno.
»Sredi septembra odidem na Dunaj. Upam, da mi bodo prijatelji iz Ljubljane omogočili, da bom odšel tja. V šestih letih bom advokat in bom kmalu lahko odprl pisarno. Potem se začne življenje. Odšla bova v mesto in če boš hotela, boš lahko ostala pri meni...«
Rudolf tega ni govoril kot otrok. Te besede so bile plod dolgega preudarjanja in odločil se je, da pove Marti, čim se mu bo nudila prilika, zakaj drugače se ni hotel vezati na človeka. Ostro je ločil

resno in neresno, preostro za svoja leta. Toda spoznanje obožuje vsakogar boljše kot vse knjige.
»Ali me res hočeš vzeti s seboj?« je razburjena vzkliknila in ni mogla skriti svoje sreče.
»Prvi večer, ko sem te videl, sem vedel, da mi prihajaš nasproti, drugače kot ženske, ki sem jih doslej spoznal. Vsakdo spozna v življenju nekoga, ki mu z velikimi črkami piše usodo. Če mi jo bi pisala tvoja nedolžnost, potem ji brez strahu pogledam v obraz.«
Sklonil se je nad njo in dejal,
»Zdajle ti bom povedal nekaj, česar nisem še rekel nikomur na svetu. Ne svojim rano umrlim staršem, ne dekletom, ne prijateljem. Ne gozdu, ne rosi, ne soncu...«
Približal je ustnice in ji zašepetal.
»Marta, saj že veš, kajne? Potrdim ti tvoje misli.«
Odkimala je.
»Ne povej mi, ni ti treba povedati. Čutim, vem, da je tako.«
»In kaj boš rekla ti, Marta.«
Ni se mogla več premagovati.
Roke so se ji ovile okrog njegovega telesa. Premagana od sladkosti razburjenja, združujoč v sebi rihlost in smeh vse svoje blažene mladosti, ga je rahlo poljubila na ustnice.
Nato so jo polile solze, ki jih ni hotela zadrževati. Rudolf je položil njeno glavo v svoje naročje in ji z robčkom, ki ji ga je vzel iz torbice, brisal solze.
Kmalu se je žet spet smejala, ko ji je pripovedoval prigode iz šolskih klopi. In ko se mu je že dovolj

nasmejala, je pripovedoval o svojih načrtih in skrbih.
Tedaj se je nenadoma spomnila.
»Kaj pa, če ti tvoji prijatelji ne bodo mogli pomagati, da bi šel na vseučilišče?«
Nekoliko odsotno je zmignil z rameni.
»Saj sem jaz tu, Rudolf! Nič te naj ne skrbi. Ali boš kmalu prejel odgovor?«
»Šele večerj sem pis